БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

39-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 302 (10056) | 1962 оной декабриин 25, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Нүхэр Н. С. Хрущев Югослави ошохо болобо

Югославиин коммунистнуудай союзай генеральна секретарь, Югославиин Арадай Федеративна Республикын президент Иосип Броз Тито Советскэ Союзда амаржа байха үедөө КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевые һамгантайгаа Югославида амаржа ерэхые урилһан байгаа. Нүхэр Н. С. Хрущев энэ уряалыень баяр хүргэн хүлеэжэ абаһан байна.

Нүхэр Н. С. Хрущевой Югослави ошохо болзорынь хожом зүбшэгдэхэ юм.

...иналтын ленинскэ ёһо гурим

...унис партимнай коммунизм ...тын агууехэ Программые бо... бэелүүлхын түлөө хэлбэри... ...эр тэмсэхэ зуураа, арадай ... хүтэлбэрилхэ хэрэгые ...ионно ёһоор хубилгаха хэм...ые бэелүүлнэ, партийна, гү... ...олон ниитын хиналтые бүри ...лан һайжаруулгада онсо ... хандуулна.

..., правительствын шиидхэ...дые бодотоор бэелүүлхэ хэ...эрбээ манда эрхим һайнаар ...алгагдадаг байгаа һаань, ...зм байгуулгадахи манай ...нууд улам ехэ байха бай... Н. С. Хрущев КПСС-эй ЦК...бриин Пленум дээрэ тэмдэг...

...-эй ЦК-гай ноябриин Пленум ... ажахые партийна талаар ...илхэ хэрэгые эмхидхэлэй ... шэнэдхэхэ хэмжээнүүдые ...таяа хамта, мүн партийна, ... болон ниитын хиналтые ...йжаруулха тогтоол баталан

...өрөө хиналтые болон гүй... шалгалтые зүбөөр табиха ...анай партиин, бүхы гүрэнэй...ал ябуулгын ленинскэ гол ...им, партийна ба гүрэнэй хү...е саашадань һайжаруулха ...зэбсэг мүн болоно. Имагтал ...рһаа В. И. Ленин Совет гү... байгуулагдаһан түрүүшын ... эхилээд, хиналтые болон ...лэй шалгалтые эмхидхэхэ ...йлай ехэ удха шанартай гэ...дог бэлэй. «Хүнүүдые шал...эрэгэй бодотоор гүйсэдхэгдэ...лгаха гээшэ бүхы хүдэлмэ...үхы политикын эгээл гол, ...ухала зүйл мүнөө болоод —гэжэ Ленин хэлээ бэлэй.

... багшымнай һургаал зааба...оор хиналта гээшэ тон онсо ... бэшэ, харин хиналта бол... үргэлжэдөө байха, ажал...үшэглэхэ, хүтэлбэриин бүхы ...ые дам саашадань нари... һайжаруулха манай пар...овет гүрэнэй найдамтай зэб... болоно. Тиихэдэ гүрэн до...партийна ба гүрэнэй хинал...эдхэгдэмэл орган байгуулаг...гэтэй гэжэ В. И. Ленин заа... Тиин Ленинэй хүтэлбэри ...ай орон дотор партийна бо...нэй хиналтын таарамжатай ...темэ байгуулагдажа, Цент... Хиналтын Комисси Хүдэлмэ... Таряашанай инспекцитэй ...И) нэгэдүүлэгдээ бэлэй.

...йна болон гүрэнэй хиналта... үедэ үргэн ниитэ ажалшад ...йгээр хабаадуулагдадаг, ...йрог, хэрэг унжагайруулдаг ... эсэргүү, засагшье хэтэрүү...эглэдэг хүнүүдтэ эсэргүү, ...айгуул, арадай зөөриие ... хүнүүдтэ эсэргүү эрид ... тэмсэл хэгдэдэг байгаа. ... органуудай бүхы хүдэл...лэлдэ үргэнөөр толилогдожо, ...мын алибаа дайсад олонии...олюционно энэ туйлай ехэ ... үмэнэ тэдэнэр шэшэрэлдэ...аа.

... партийно-гүрэнэй хинал...дхэхэ ленинскэ гол ёһые ...үдүүлигээр эбдэжэ, Лени...ы мэндэ байха үедэ эмхид... хиналтын таатай һайн сис...лониитэтэй үнэндөө холбоо ...й, албан хойрог аппарадаар ... байба. Партийно-гүрэнэй ... нэгэ органой орондо хи... хоёр центр байгуулагдажа, ... ба гүрэнэй хиналтые нэ...шухала байһан тухай Лени...арида эрид харша шиидхэ...һан байгаа.

...л һүүлэй жэлнүүдэй үедэ, ... КПСС-эй XX съездын һүү...орхойлбол, ганса нэгэн хүн... һүгэдэхэ ябадалай хойшо... хиналта, шалгалтын та...дхаха нилээд ехэ хэмжээ...баба.

... обществын хүгжэлтын гол шэглэл юуб гэхэдэ, социализмһаа коммунизмда орохо байһан энэ үедэ социал-демократиие бүхы талаһаань хүгжөөхэ, гүрэнэй хүтэлбэрилгэдэ, оронойнгоо ажахын болон гүрэнэй байгуулалтада үргэн ниитэ арад зониие тон эдэбхитэйгээр хабаадуулалсаха ябадал болоно. Ажахын байгуулалтада, үйлэдбэриие эрхилхэ хэрэгтэ ажалшадые хабаадуулалсаха шухала арга боломжонуудай нэгэниинь промышленна предприятинуудта эмхидхэгдэһэн үйлэдбэриин саг үргэлжын зүблөөнүүд мүн болоно.

Гансахан республика доторнай үйлэдбэриин саг үргэлжын 356 зүблөөн эмхидхэгдэжэ, эдээндэ хамта дээрээ 13 мянга шахуу хүнүүд хабаадуулагданхай. Эдэ зүблөөнүүд дээрэ предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулгада зорюулагдаһан хамтадаа 5 мянга шахуу дурадхал оруулагдажа, тэдэнэй 3 мянга үлүүтэйнь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Гэбэшье, энэ хадаа партийна болон гүрэнэй хиналтын үмэнэ табигдаһан мүнөөнэй эрилтэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлжэ шадахагүй байна. Гэхэ зуура, хиналтые ба гүйсэдхэлэй шалгалтые эмхидхэлгэдэхи эгээл ехэ дутагдал усадхагдаагүй, орон доторнай хиналтын нэгэ центр байгуулагдаагүй байгаа. Тиимэ дээрэһээ хиналтын эмхи зургаанууд хангалтагүйгөөр ажалладаг, парти, правительствын шиидхэбэринүүдэй хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһаниинь ёһотой һайнаар шалгагдадаггүй, гүрэнэй болон ниитын зөөриие үбэршэлхэ, эдилгэ абаха, албан хойрог ябадал гаргадаг ушар саг соогоо элирүүлэгдэдэггүй байна.

Иимэ жэжэ баримтануудые манай республикын байдал дээрэһээ хэдэн олоор харуулжа болоно. Ороохо таряа хулгайлха, ниитын адуу мал үбэршэлдэг, эдилгэ абадаг, ажалдаа албан хойрогоор хандадаг, партийна болон гүрэнэй журам эбдэдэг ушар республика доторнай али олоор үзэгдэнэ. Манай социалис байгууламжатай огто таарахагүй хуушан сагай эдэ хог үлэгдэлнүүдые огтолон үндэһөөрнь усадхаха болонобди. Энэ хэрэгтэ мүнөө КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор эмхидхэгдэжэ байгаа партийна болон гүрэнэй хиналтын шэнэ эмхи зургаанууд туйлай ехэ туһа хүргэхэ, тэдэнэр гэмтэ хэрэгүүдые элирхэйлэн, зэмэтэй зонуудые хэһээхэһээ гадна, мүн партииe, гүрэниие мэхэлһэн худал хуурмаг ябадал хүнүүдтэ огто гаргуулхагүй хэмжээнүүдые абаха болоно.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриин ёһоор манай партиин ЦК-гай ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи партийно-гүрэнэй хиналтын Комитедэй, нютагуудтахи органуудайнь гол зорилго юуб гэхэдэ, КПСС-эй Программые бодотоор бэелүүлхэ, парти, правительствын шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгаха, коммунис байгуулалтын хүтэлбэриие саашадань һайжаруулха, партийна болон гүрэнэй журамые, социалис хуулиие наринаар сахиха хэрэгтэ манай партида, Совет гүрэндэ саг үргэлжын туһаламжа үзүүлжэ байха зорилготой. Хиналта болбол бүхы промышленна предприятинуудай, колхозуудай, совхозуудай ажал хүдэлмэриие бүри һайжаруулха хэрэгтэ бодото туһаламжа үзүүлхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, промышленна продукци улам ехээр бүтээн гаргаха, хүдөө ажахые эрид дээшэнь дэбжүүлэн, һү, мяха, ороохо таряа болон эдеэ хоолой бусад зүйлнүүдые улам ехээр үйлэдбэрилэн абаха талаар доторой арга боломжонуудые элирхэйлжэ үгэхэ байна.

Тиин үргэн ниитэ ажалшад, партийна болон гүрэнэй хиналтын эмхи зургаануудай ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсагты!

КПСС-эй ЦК-гай НОЯБРИИН ПЛЕНУМЭЙ ТОГТООЛЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ

КӨЛХОЗ, СОВХОЗ, ПРЕДПРИЯТИ БҮХЭН АРГА БОЛОМЖОНУУДАА ХҮСЭДӨӨР ХЭРЭГЛЭЖЭ, ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ ЗААТАГҮЙ ДҮҮРГЭХЭ УЯЛГАТАЙ

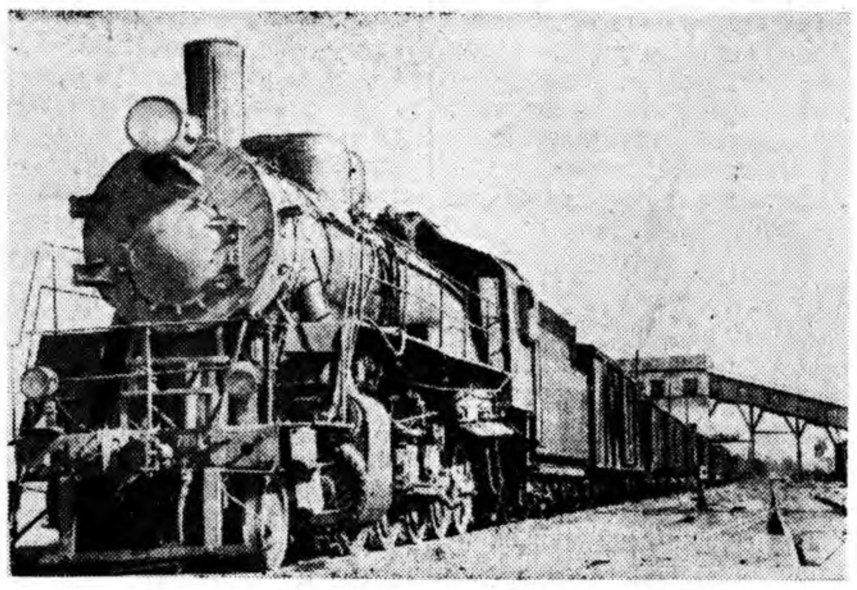

Галуута Нуурай нүүрһэшэд энэ жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ, жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 30 гаран эшелон нүүрһэ арадайнгаа ажахыда үгөө. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түсэбһөө гадуур малтагдаһан нүүрһээр ашаалагдаһан шэнэ состав аян замда мордохоёо байна.

Ф. МОРЕНЕЦЭЙ фото.

ЗОРИГТОЙ БЭРХЭШҮҮЛ ТҮРҮҮЛНЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ республикымнай промышленностиин түрүү предприятинууд продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбүүдые удаа дараалан дүүргэжэ байна. Клюевскын модоной заводой хүдэлмэришэд һүүлэй үедэ үйлэдбэридөө ехэхэн хубилалта хэжэ, ажалайнгаа бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлжэ шадаа. Мүнөө тус предприятиин хүдэлмэришэдэй дунда нормо дүүргэдэггүй хүн үгы болонхой.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа ороһон Клюевскын заводойхид республикынгаа модо бэлэдхэлэй промышленностиин предприятинуудай дунда эгээн түрүүлэн продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые дүүргэбэ. Жэл соо 85 мянган кубометр хюрөөдэмэл модо гаргаха түсэбөө декабриин түрүүшын арбан хоног соо дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур үшөө хэдэ мянган кубометр модо хюрөөдэн, шэнэ жэлые угтахань.

***

Модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обком болон совнархозой модоной ажахын управлени леспромхозуудай модо бэлэдхэлэй ба мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн һаяхан гаргаба.

Үнгэрһэн ноябрь һара соо Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Журавлиха гэжэ пунктын хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, даалгабариһаа гадуур 1500 кубометр барилгын модо Эхэ орондоо бэлэглээ. Энэ модоорнь тус бүридөө хоёр байратай 15 гэр барижа болохо юм. Иимэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилхэ зуураа, тус пунктын модошод 1208 түхэриг мүнгэ арьбалжа шадаа. Ажалдаа үндэр амжалта туйлаһан Журавлихын модошодто профсоюзай обкомой дамжуулгын Улаан туг мянган түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Хоёрдохи мүнгэн шан Хандагатайн леспромхозой Шаргай гэжэ пунктын модошодто барюулагдаһан байна.

Н. Тюрнев.

ШАЛГАЛТА ЮУ ХАРУУЛААБ

Манай совхоздо хонишодой 9 томодхогдоһон бригада бии. Тэдэнэр 18500 эхэ хонидые харууһалжа, үнгэрэгшэ намартаа бултыень искусственна аргаар үрэжүүлһэн юм. Тиигэжэ ерэхэ жэлэй нэгэдэхи кварталда отара бүхэндэ шэнэ түл абтажа дүүрэхэ байна.

Эхэ хонидой отарануудай шэнэ түл абалгадаа хэр бэлэн болоод байһые шалгаха зорилгоор хонишодой хабаадалгатай комисси байгуулагдажа, эдэ үдэрнүүдтэ бүхы отарануудаар ябаһан байна. Һүүлээрнь энэ шалгалтын дүн совхозой дирекцидэ, парткомдо, профсоюзай рабочкомдо зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэндэ элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд абтаһан байгаа.

Шалгалтын үедэ Ехэ Нугын отделениин Март Дондопович Гармаевай, Бабасан Нимаевич Цоктоевой, 4-дэхи отделениин Сүхэ-Баатар Намжиловай томодхогдоһон бригаданууд түл абалгадаа эрхим һайнаар бэлдээ гэжэ сэгнэгдээ. Эдэ бригадануудта хонидой байра, хаамаг хашалтанууд, хобоо, кормушканууд хүсэд бэлэн боложо, хэзээшье хурьга абахада хамаагүй. Хонидой байрануудта электрын гэрэл оруулагданхай. Түл абалгын үедэ түгэс хүрэхөөр үбһэ, тэжээл бэлдэгдэнхэй.

Тиигэбэшье Хяагтын адагта байрладаг нүхэр Матвеенкын, Үлэнтэ гэжэ газарта байрладаг нүхэр Доржиевай отаранууд түл абалгада хүсэд бэлдээгүй, байра, хашаа хорёонь, бусад хэрэгсэлнүүдынь хүсэд түхеэрэгдээгүй байшоо. Ниитын комиссиин шалгаһанай һүүлээр эдэ дутагдалнуудые усадхаха талаар совхозой дирекци, хонишод яаралтай хэмжээнүүдые абаһан байна.

Һаяхан декабриин 20-до совхозой центртэ хонишодой һайндэр үнгэргэгдөө. Эндэ 90 гаран хонишод хабаадалсаһан байна. «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум ба совхозой хонишодой зорилгонууд» гэһэн элидхэл парткомой секретарь нүхэр Гылыпкылов хээ. Совхозой мэргэжэлтэд хурьгадые яажа абахаб, түлжүүлхэб, тэдэндэ таряа ургуулжа эдюулхэ, сакмануудые яажа зүбөөр эмхидхэхэ асуудалаар хонишодто хөөрэжэ үгэһэн байна. Һүүлээрнь тэдэндэ кино харуулагдаа. Хонишодой зүблөөндэ хабаадагшад ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө бүхы совхозоороо 95 хурьга абаха, 1010 центнер һайн шанартай нооһо гүрэндэ худалдаха, хонидой тоо толгойе 38 мянгада хүргэхэ гэхэ гү, али энэ жэлэйхиһээ 13,5 процентээр олошоруулха гэһэн уялга абаад, шэнэ управлениингээ харьяата колхоз, совхозуудай хонишодые социалис мүрысөөндэ уряалба.

Совхозой түрүү хонишод нүхэд Гармаев, Цоктоев гэгшэдэй бригадынхид ерэхэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга абажа түлжүүлхэ зорилго урдаа табинхай.

Хонишодой ажаһуудалай, культурна эрилтэнүүдые хангаха зорилгоор совхозой дирекци, рабочком зарим тэды хэмжээнүүдые абажа байнхай. Хонишодой бригадануудта 8 шэнэ радиоприёмник үгтөө. Хурьгашадта халаад үгтэжэ байна. Хонишодой бригадануудые хилээмэ болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангаха зорилгоор тусхай автомашина табигдаа.

Мүнөө үедэ эхэ хонидой отарануудаар түрүүшын хурьгад гаража эхилээ. Түрэхэ дүтэлһэн хонид һайн тэжээлдэ табигданхай. Отара бүхэндэ хонидой уһалуури эмхидхэгдээ. Эдэ үдэрнүүдтэ отарануудта хурьгашадаар хүдэлхэ хүнүүдые нэмэжэ эльгээжэ байнабди.

Эдэ бүгэдэ дээрэһээ хараад байхада манай совхозой хонишод бүхы зонынгоо хонишодой урда абаһан социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохо, шэнэ амжалтануудые туйлаха бээзэ гэжэ һанагдана.

Г. Одоев,
Погранична совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.
Хяагта.

30 гаран трактор заһабарилагдаа

Бэшүүрэй совхозой механизаторнууд мүнөө үедэ машина, техникэеэ түлэг заһабарилжа байнхай. 30 гаран трактор, хүдөө ажахын бүхы машинанууд заһабарилагдажа, бэлэн болгогдоо. Жэлэй дүүрэтэр үшөө 5—6 трактор заһабариһаа гарахань.

Совхозой механизаторнууд 80 гаран тракторaa февраль һарын хахадлатар заһабарилжа дүүргэхын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлэнхэй. Энэ мүрысөөндэ 5-дахи отделениин (эрхилэгшэнь нүхэр Пурбуев, бригадирынь нүхэр Олферов), 6-дахи отделениин (эрхилэгшэнь нүхэр Цыбиков, бригадирынь нүхэр Тропезников) механизаторнууд түрүүлнэ. Эдэ отделенинүүдэй бүхы сеялкэ, плуг, борнойнуудынь заһабарилагдажа дүүргэгдээд, хэдэн трактор бэлэн болгогдоо. 6-дахи отделени 8 трактортай аад, 6-ень заһабарилаад, шэнэ жэлэй гаратар тарилгын бүхы техникэ заһабарилжа дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Түрүү механизаторнуудай дунда электро-гагнууршан Виктор Никифорович Тимофеевэй нэрэ дурдагдадаг. Энэ нүхэр 1959 онһоо хойшо гагнууршанаар хүдэлнэ. Мүнөө заһабариин халуун үедэ бүри ехэ оролдолго гарган, үдэр бүри даабаряа 110—120 процент дүүргэжэ байдаг.

— Шухала хэрэгтэй запчастяар — дуталдан а б д и. Тиимэһээ хуушарһан, мүн ганташаһан запчастьнуудые шэнэлжэ хэрэглэнэбди. Гагнуури хэхэ ажал ехэл гээшэ, —гэжэ Виктор Никифорович ажаллажа байха үедөө хөөрэбэ.

М. Мункожапов.

Түрэл орон дотор

САХАЛИНАЙ ХАРТААБХАШАДАЙ АМЖАЛТА

КПСС-эй Центральна Комитет болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет хартаабха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан Сахалинай областиин хүдөө ажахын ажалшадые амаршалбад. Тэндэ 39,4 мянган тонно хартаабха бэлэдхэгдээ. Энэнь хараалагдаһан түсэбһөө 9,4 мянган тонноор ехэ гэхэ гү, али нёдондо жэл бэлэдхэгдэһэнһээ 22 мянга шахуу пүүд үлүү ехэ болоно. Иигэжэ энэ областиин хүн зон нютаг дээрээ ургуулһан хартаабхaараа өөһэдынгөө хэрэгсэлые түрүүшынхеэ хангаба.

Сахалинай областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд болон бүхы ажалшад энэ туйлаһан амжалтаяа бэхижүүлэн, областиингоо хүн зониие хүдөө ажахын продуктнуудаар гүйсэд хангаха зорилгые шиидхэн, КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө ёһотой хуби нэмэриие оруулха бээзэ гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет лаб найдана.

***

Сахалинай областиин ажалшад хүдөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхын түлөө, областиингоо хүн зониие хүдөө ажахын продуктнуудаар гүйсэд хангаха зорилгые түргөөр шиидхэхын түлөө улам бүри шангаар тэмсэхэбди гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство болон нүхэр Никита Сергеевич Хрущевые найдуулан элидхэбэ.

ШЭНЭ ЖЭЛЭЙ УРДА ТЭЭХИ БЭЛЭГҮҮД

Нижне-Тагилай ажалшад түсэбтэ долоон жэлэй дүрбэн жэлэй түсэбые болзорһоонь 12 хоног урид дүүргэбэ. Тус городой «Уралвагонзавод», В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Нижне-Тагильска металлургическа комбинат, III интернационалай нэрэмжэтэ зэдэй рудник болон бусад предприятинууд түсэбһөө гадуур продукци гаргажа байна.

Южно-Казахстанска совнархозой 45 предприяти байгша онойнгоо үйлэдбэриин программые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Эдэ предприятинууд 12 миллион түхэригэй элдэб продукцинуудые даалгабари дээрээ нэмэжэ гаргаба. Гансахан Ачисайска полиметаллическа комбинадай горнягууд болон заводой хүдэлмэришэд түсэбһөө гадуур зуугаад мянган түхэригэй руда болон концентрадуудые үйлэдбэрилөө.

Ашхабадай түмэр замай коллектив ашаа тээхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь хоёр долоон хоног урид бэелүүлээ. Гроднодохи предприятинууд валова болон бусад гол түрэлэй продукци гаргалгаар жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Нефть гаргалгаар жэлэйнгээ даалгабариие Ахтыркын нефть гаргагшад шиидхэбэ. Мүн байгша оной түсэбһөө үлүү продукцинуудые Комсомольско-на-Амурдахи үргэхэ-тээбэрилхэ түхеэрэлгэнүүдые гаргадаг завод, Пензенскэ областиин Бековскэ саахарай завод болон Миассай хуурайн завод үгэжэ эхилээ.

(ТАСС).

ЛАТВИИН ССР. Скултска загаһа-консервын завод жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ. Энэ коллектив 4 мянган центнер продукци даабариһаа гадуур гаргаха гэжэ шиидэбэ. Зураг дээрэ: коммунис ажалай цехэй нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ байһан түрүү цехэй коллектив.

(ТАСС-ай фотохронико).

ҺААЛИИН «МАЙГА» ГЭЖЭ АГРЕГАТ

РЕЗЕКНЕ. (Латвийска ССР), декабриин 20. (ТАСС). Һаалиин түхеэрэлгэнүүдые бүтээн гаргадаг эндэхи завод хадаа орон дотороо иимэ түхэлэй тусхай предприятинуудай түрүүнэй завод болоно. Тэрэнэй гаргадаг хоёр тактай «ДПР-4» маягай һаалиин агрегадууд Литвын, Белоруссиин, Украинын болон Казахстанай малшадай ажалые нилээд хүнгэдхөө.

Мүнөө энэ завод дээрэ «Майга» гэжэ шэнээр оньһожоруулагдаһан һаалиин агрегат олоор гаргаха бэлэдхэл эхилээ. Энэ агрегат үнеэ һаахаһаа гадна аппаратураяа оньһон аргаар угааха, мүн хэрэгтэй болоһон сагта электрын элшэ хүсэ үгэхэ электростанциин түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Тус шэнэ агрегадые һү соргоор дамжуулха хэрэгсэл болон «ёлочко» маягай түхеэрэлгые хамтаар нэгэдхэн ашаглахада хэрэглэхээр бүтээн гаргаха гэжэ хараалагдана.

1963 оной туршада иимэ һаалиин 10-аад мянган агрегадые оронойммнай мал ажалай фермэнүүд абахаар хүлеэгдэнэ.

ТАСС-ай мэдээсэл

... оной декабриин 22-то ...э Союзда «Космос—12» ...элжээтэ хэмэл одон та...

... хэмэл одон иимэнүүд ...ртэйгээр замбуули...да гаргагдаба: 90, 45 ...н турша соо газарай ...гые тойрохо; газарһаа ...ло ошохо зайнь 405 ки...эгээ дүтэ ерэхэнь—211 ...р; тэрэнэй ниидэхэ за...кваторта 65 градус на... табигданхай.

...л одон соо иимэ юумэ...дхогдон табигданхай: ... жэлэй мартын 16-да ... соносхоһон программын ёһоор, замбуулинай зайе шэнжэлгые үргэлжэлүүлхэ зорилготой научна аппаратура;

19,995 мегагерц частотада хүдэлдэг радиоприемник; замайнь хубинуудые наринаар хэмжэхэ радиосистемэ болон приборнуудай, научна аппаратурын ямараар хүдэлжэ байһан тухай газар тээшэ дохёо дамжуулха радиотелеметрическэ системэ.

Хэмэл одон соо табигдаһан аппаратурань хэм соогоо хүдэлнэ.

Тоо бодолгын түб тэрэнэй эльгээһэн мэдээнүүдые тайлбарилжа байна.

Республикын колхоз, совхозуудта гүрэндэ мяха, һү худалдаха жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1962 оной декабриин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд, нютагай үйлэдбэриин управленинүүд	Мяхан	Һүн
Загарайн	80	73
Мухар-Шэбэрэй	77	75
Сэлэнгын	86	94
Тарбагатайн	78	79
Советскэ	95	91
Улаан-Үдын управлени (бүхыдөө)	**82**	**82**
Баргажанай	84	94
Кабанскын	95	80
Ахын	102	104
Прибайкалиин	71	79
Түнхэнэй	80	101
Кабанскын управлени (бүхыдөө)	**86**	**89**
Бэшүүрэй	83	82
Зэдын	92	91
Захааминай	97	96
Хяагтын	84	74
Хяагтын управлени (бүхыдөө)	**89**	**84**
Яруунын	90	85
Хориин	89	97
Хориин управлени (бүхыдөө)	**89**	**91**
Баунтын	95	115
Хойто-Байгалай	111	102

Һурагшадай зориг юундэ буурашооб?

(Бэшүүрэй совхоздо механизаторнуудай һуралсал муугаар үнгэргэгдэнэ)

Механизаторай мэргэжэл шудалхаар хүсэһэн хүнүүд Бэшүүрэй совхоздо олон юм. 1-дэхи, мүн 6-дахи отделениинүүдэй 67 хүдэлмэришэд совхозойнгоо түб тосхон Шэбэртэдэ нээгдэһэн һургуулида трактористын мэргэжэл шудалхаяа бэшүүлээ һэн. Мүн бусадшье отделенинүүдтэ шэнэ мэргэжэл шудалхые хүсэгшэд олоор бэшүүлээ бэлэй. Тиигээд лэ һуралсалай эхилхэ үдэрые ехэл хүлеэгээд һэн. Юуб гэхэдэ, хүдөө тосхондо ажаһуугаад, техникэ мэдэхэгүй гээшэ тон бүтэхэгүй хэрэг гэжэ һайса ойлгоһон хүнүүд үбгэн залуугүй, эрэ эхэнэргүй имагтал трактористнууд болохо, үрэжэлтэй элдин талаараа хүсэтэ техникэ жолоодохоор хүсэһэн байгаа бшуу. Энэ хүсэл зорилгоёо тэдэнэр одоол байгша ондо бэелүүлхэ аргатай болоо. Һуралсалай эхилхэ үдэрэй хүрэжэ ерэхэдэнь Шэбэртэ, Дабаата, Амгаланта нютагайхид совхозойнгоо контородо сугларшоо һэн.

Олоншье зон, юрэдөөл һуралсахаар бэшүүлһэн хүнүүд булта тооной сугларшаба. Теэд хаана, ямар гэртэ һуралсал үнгэргэгдэхэб, мэдэхэ хүн байхагүй. Тииһээр совхозой парткомой секретарь М. М. Иванов өөрынгөө кабинет сүлөөлжэ үгэхэ баатай болоо. Тэндэнь уйтан, оройдоол хорёод хүнэй арай шамай багтажа һуухаар. Һурагшадай үзэхэ хараха гэхэдэ, тааруу зураг, плакадууд байхагүй, багшын хөөрөө дэбтэр дээрээ буулгажа бэшээд лэ тараһан байгаа.

Тиигэжэ Бэшүүрэй совхоздо механизаторнуудые һургаха бүгэдэ ниитын һуралсал эхилээ һэн.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала һуралсалда хүсэд бэлдээгүй байшоо. Һуралсахаар бэшүүлһэн аяар 60 гаран хүнэй багтажа, аятай зохидоор һуужа ном үзэхэ гэршье олдоогүй. Парткомой секретариин уйтан кабинедтэ суглараад, багтажа ядан һуужа, багшын хөөрөө шагнахадань һурагшадта халуун, һажадаһа хүрэхөөр байгаа. Тииһээр хоёрдохи хэшээлэй болоходонь оройдоол 30-аад хүн ерэһэн байна.

Һаяхан эндэ 3-дахи хэшээл үнгэргэгдэбэ. Хэшээлдэ хорёод хүн сугларaa. Тэдэнэр 2 часай туршада «Тарялангай газар зүбөөр хубаарилха, мүн пропашной системэ эрхилхэ тухай» гэһэн темэ үзөө һэн. Энэ темээр агроном П. И. Кобылкина хэшээл үнгэргэбэ. Нүхэр Кобылкина темэеэ һайса мэдэхэ байбашье, зураг, плакадуудай үгы дээрэһээ һурагшадтаа хүсэд ойлгуулжа шадабагүй. Һурагшад тэрэнэй хэлэһые буулгажа бэшээд лэ, хэшээлээ дүүргэбэ. Тиигээд механизациин хэшээлэй үнгэргэгдэһэнэй һүүлээр политһуралсалай болоходонь оройдоол 7-8 һурагшад үлэжэ, бэшэнь ябашоо. Политһуралсалые совхозой кадрнуудай таһагай начальник Д. Н. Намсараев үнгэргэдэг. Нүхэр Намсараев 3-дахи хэшээлдээ СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ уласхоорондын байдал тухай нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн элидхэлһээ үндэһэлэн, ехэ һонирхолтой темэ бэлдэһэн байгаа. Тиигээд хэшээлээ һайнаар үнгэргэжэ, һурагшадаа ехэтэ һонирхуулба. Зүгөөр энэ хэшээлдэ олонхи һурагшадай хабаадаагүй байһаниинь харамтай.

3-дахи хэшээлэй тон бирагүйгөөр үнгэргэгдэһэниинь юу гэршэлнэб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, байрын бага дээрэһээ һурагшад бүхэли үдэрөө хашалдажа һууха һаа залхуурна. Хоёрдохёор, һурагшадай үзэжэ байһан темэдэ тааруулан, тэдэндэ харуулжа ойлгуулха плакат, зурагуудай тон хомор дээрэһээ, багшанарай миин хөөрөөе шагнахань һонигүй болошоно. Гурбадахяар, хэшээл бүхэндэ бүхы һурагшадай хабаадажа байхын тула совхозой дирекци болон партийна комитет шанга хэмжээ абанагүй.

Мүнөө үедэ һуралсажа байһан һаалишан Николай Дондогжапов, элдэб ажалда ябадаг Александр Васильев, балташан Иван Бурчевский, 1-дэхи отделениинь тоо буридхэгшэ Галина Жигжытова, агроном Любовь Коновалова болон бусад трактористын мэргэжэл оролдосотойгоор шудалжа байнхай. Зоригтойгоор һуража байһан эдэнэр һуралсалай һайн байра, мүн плакат зурагуудые олохо эрилтэ совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй урда табидаг.

Теэд совхозой директор И. П. Козлов, парткомой секретарь М. М. Иванов, хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ И. И. Паньков гэгшэд һуралсалай үнгэргэгдэхэ байра, мүн бусадшье хэрэгсэлнүүдые бэдэржэ олохын түлөө һаял хөөрэлдэжэ эхилээ. Теэд эдэнэй хөөрэлдөөн үнэн дээрээ хэзээ бэелүүлэгдэхэнь гээшэб?

М. Гончиков,
манай тусхай корр.

Баргажанай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо механизаторай мэргэжэл шудалхаар олон хүн зоригжонхой. Эдэ үдэрнүүдтэ трактористнууд, комбайнернууд, жолоошод, оньһон аргаар үнеэ һааха мастернууд болохын түлөө элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд һуралсажа эхилээ. Зураг дээрэ: колхозой инженер Ц.-Б. Баяндуев ээлжээтэ хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

Мэргэжэлтэй механизаторнуудые бэлдэнэ

Хүдөө ажахые оньһожоруулха училищиин Оёор тосхондо байгуулагдаһаар табадахи жэлынь болобо. Тус училищи Зэдэ, Захааминай колхоз, совхозуудые үргэн мэргэжэлтэй механизаторнуудаар хангаха зорилготой юм. Мэнэ һаяхан 15 комбайнерые һургажа гаргаа. Январиин нэгэн болотор үшөө 27 тракористые бэлдэхэнь. 1962 ондо хамтадаа 150 хүниие хүдөө ажахын техникэ жолоодохо мэргэжэлтэй болгоо. 1963 ондо 170 мэргэжэлтэдые бэлдэхээр хараална. Мүнөө дирекциин нэрэдэ мэдүүлгэнүүд орожо эхилээ. Оёорой училищиин багшанар хүдөө ажахын механизаторай бүгэдэ ниитын һуралсалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ториин совхозой 20 хүниие трактористын мэргэжэлтэй болгохоор һургажа байна.

Г. Цыреторов.

Зэдэ.

Мэнэ гэһээр хабар ерэхэл

Хяагтын томохон ажахы болохо Погранична совхоздо механизаторнуудай олоор дутаддадаг дээрэһээ хабарай тарилгын, мүн ургаса хуряалгын хүдэлмэринүүд ехэ дутагдалтайгаар хэгдэдэг һэн. Тэрэшэлэн совхозой техникэ хүсэд хүдэлгэгдэдэггүй, олонхи ушарта эбдэржэ муудадаг байна.

Мүнөө үедэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө хүдөө нютагуудта ехэ хүдэлмэриин хэгдэжэ байхадань ажалша зоноо механизаторай мэргэжэлдэ һургаха гээшэ тон ехэ удхатай. Хэрбээ хүдөөгэй ажалшан бүхэн механизаторай мэргэжэл шудалжа, трактор, комбайнуудые жолоододог болобол, үйлэдбэрилдэг продукциингаа үнэ сэнгые горитойгоор хямдаруулжа, элбэг дэлбэгээр абадаг болохо байна бшуу.

Зүгөөр нимэ удха ехэтэй һуралсалда Погранична совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй горитой анхаралаа хандуулдаггүй байһыень халагламаар. Энэ бүгэдэ ниитын һуралсалай хаахаанагүй эмхидхэгдээд, колхознигууд болон алба хаагшадай олоороо һуралсажа байхадань, харин тус совхоздо мүнөөшье болотор һуралсал эхилээдүй байһаар. Илангаяа совхозой 3-дахи, 4-дэхи отделенинүүдтэ хонишод, һаалишад олоороо һуралсахаар бэшэгдээ юм. Тэдэнэр һуралсалайнгаа эхилхые мүнөө болотор хүлеэһээр. Үдэр хоногууд үнгэржэл байна. Теэд совхозой директор нүхэр Кривогорницын үшөө һанаа амар зандаа ябаһаар.

Нүхэр Кривогорницын ээлжээтэ хабарай мэнэ гэһээр орожо ерэхыень һайса мэдэжэ ябана ёһотой. Тарилгын хүдэлмэриин эхилхэдэ машина, техникэеэ хэндээ жолоодуулхаар бодоно гээшэб?! Зүгөөр механизаторнуудаар дуталдажа, тарилгынгаа хүдэлмэриие унжагайруулжа байдаг ушараа һанаандаа оруулжа, зохисотой хэмжээ абахын түлөө тус совхозой хүдэлмэришэд директор нүхэр Кривогорницыной урда шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

Д. Цыденов.

Сүүдхэдээ 1200–1200 граммаар нэмээнэ

Дамдин Гармаев Захааминай аймагай «Победа» колхоздо 1954 онһоо хойшо бэлшээн таргалуулха һубай мал хаража байна.

— Дамдинай даадаг хашараг, буруу үбэл, зуншье гэжэ илгаагүй, монсогор тарган байдаг юм,—гэжэ нютагайнь зон дэмы хэлсэдэггүй.

Нэрээшье нүхэр Гармаев нёдондо зуу гаран хашарагуудые Дархинта гэжэ нютагта зундаа оролдосотой һайнаар адуулаад, намар тэдэнээ тус бүриинь 280—300 килограмм шэгнүүртэй, эрхим тарган болгожо, гүрэндэ тушаагаа һэн. Байгша ондошье намар хожомшог 124 толгой шэнэ буруудые даажа абаад, Адаг гэжэ газарта тэдэнээ үбэлжүүлжэ байна. Мүнөө тэрэнэй буруудынь хаһа сагтаа һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, уһалагдажа, таргалжа эхилһэнэй тэмдэг үзүүлэнхэй.

Б. Шоенов.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.

1962 оной декабриин 25.

ӨӨҺЭДЫНГӨӨ ХҮСӨӨР

Арадаймнай ажахын ашаа болон эд бараанай горитойхон хуби Байкало-Сэлэнгын уһан замай транспортаар шэрэгдэдэг гээшэ. Уһан замшаднай долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, жэлһээ жэлдэ ажалай үндэр амжалта туйлажа байна.

Долоон жэлэй дүрбэдэхи жэл — 1962 ондо Сэлэнгын уһан замшадай хүсөөр хэдэ мянган тонно горючи болон ороохо таряан шэрэгдээ. Тиигэжэ уһан замаар ашаа шэрэхэ түсэб саг болзор соогоо үлүүлэн дүүргэгдээ.

Гол мүрэнүүдэй мүльһөөр хушагдажа, навигациин дүүрэхэлээр уһан замшад бүхы теплоход болон баржануудаа заһабарилуулхын тула Улаан-Үдын судна заһабарилгын заводто үгэдэг байһан. Тэдэнэр энэ жэлһээ эхилжэ бүхы транспортаа өөһэдынгөө хүсөөр заһабарилжа эхилхэнь. Мүнөө техническэ участогай мастерскойнуудта судануудые заһабарилха талаар хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Улаан-Үдын пристаниин дэргэдэ олон теплоход болон баржанууд уһанһаа гаргагдажа, заһабарида табигданхай. Судна заһабарилгын мастерскойнууд металл отолхо станогууд, электро-гагнуури хэхэ түхеэрэлгэнүүдээр гүйсэд хангагданхай. Заһабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Юрий Дементьев ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Энэ новатор олон мэргэжэл шудалһан туладаа, электро-гагнуури, слесарна болон станочно бүхы хүдэлмэринүүдые шанар һайнтайгаар дүүргэнэ. Тэрэшэлэн коммунис ажалай ударник Борис Хвойнов халаан бүхэнэйнгөө нормые ходо үлүүлэн дүүргэжэ, энэ жэлдэ абаһан уялгаяа сүм дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заһабарида табигдаһан суднанууд.

Д. Балданов.

Металл арьбалха арга олгогдоо

Ажахын ямаршье һалбарида металлай хэрэглэгдэдэг байһаниинь мэдээжэ. Партиин ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ элидхэл хэхэдээ Н. С. Хрущев металл, илангаяа зэд, гамтайгаар гаргашалха асуудалда онсо анхарал хандуулба. Промышленна предприятинууд металл арьбалха ямар арга боломжын бии байһые тодорхойлжо, Пленумэй табиһан зорилгонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ талаар зохихо хэмжээ абажа байна.

Элхиин авто-заһабарилгын завод автомобиль болон элдэб маркын автопогрузчигуудые заһабарилдаг. Тиихэдээ тэдэнэр ехэ металл гаргашална. Заводой түрүү хүдэлмэришэд энэ үнэтэ материал арьбалха, голодоһо гаргахагүй гэжэ оролдодог болоо. Тэдэнэр металл гамтайгаар гаргашалха арга бэдэрэн, хуушарһан деталиие дахинаа тааруулан табина, токарна станок дээрэ тошылдохын орондо тусхай хэб хэрэглэнэ, металл шэнэ аргаар шудхана, металлическа детальнуудые капроноор хэгдэһэн детальнуудаар һэлгэнэ.

Иимэ шэнэ аргын хэр ехэ арьбалалта үгэдэг байһые элирүүлһэн баримта харуулжа боломоор. Деталиие токарна станок дээрэ тошылдоходо ехэ металл хэрэглэгдэнэ, илгадаһан ехээр гаргагдана. Заримдаа бэлэдхэгдэһэн детальһаа ехэ илгадаһан гаража, миин хаягдана ха юм. Харин тусхай хэб соо хэжэ деталь бэлэдхэхэдэ, илгадаһан гарахагүй ушартай. Мүнөө тус заводто гушаад шахуу элдэб янзын деталь иигэжэ бэлэдхэгдэдэг болоо.

Мүн капроноор деталь бэлэдхэхэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ эхилээ. Энэ а… бэлэдхэгдэһэн детальнууд… хямда сэнтэй байдаг. Юу… хэдэ, капрон детальнууд… шарһан, хэрэглэлһээ га… загаһашадай губшуураар… дэнэ. Энэнь тиимэ һайн т… эд бэшэ гээшэ ааб даа.

—Манай предприятие… шанартай капроноор ха… асуудалай шиидхэгдээ һа… дэнэр металл бүри ехээр… балха байгаабди,—гэжэ… дой ахалагша технолог А… Мупкин хөөрэнэ.

Мүн автомобилиин мууд… деталиие хаянгүй, тэрэ… дээрэһээнь хайлуулагдаһан… таллаар шудхан хушаха… арга эндэ үргэнөөр хэрэ… дэжэ эхилээ. Һүүлээрны… таль тусхай станок дээрэ… лигдэнэ. Моторой шу… частьнууд, жэшээлхэдэ, ко… чатэ вал энэ аргаар бэл… нэ. Хэрбээ урдань була… тальнууд металлаар х… даад, мүлигдэдэг байгаа… мүнөө шэрэм детальнууд… аргаар шэнэлэгдэнэ.

Заводой уралан нари… лагшад металл гамта… гаргашалха гэжэ оролд… энэ асуудалда зорюулаг… дурадхалнуудые үйлэдбэр… нэбтэрүүлнэ. Моторно ц… слесарь Иван Васил… оруулһан уралан нариж… гын дурадхал гуулин ар… ха асуудал шиидхэлгэдэ… туһатай байба.

Уралан нарижуулгын… радхалнуудые үйлэдбэ… нэбтэрүүлһэнэй ашаар з… энэ жэлдэ 2,5 гара мя… түхэригэй алмалта хэһэн… на. Энэ арьбалалтын ех… хубинь детальнуудые шэн… гаар бэлэдхэдэг, металл… тайгаар гаргашалдаг бол… ной ашаар лэ туйлагдаа. З… дой түрүүшүүл нояб… Пленумые хэрэг дээрэнь… лүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгө… һа нэмэри оруулха гэжэ… сэнэ.

С. Тюлюк…

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ-ХОЁР ДАХИН

РЕПОРТАЖ

— Заводоймнай үйлэдбэри үдэр һүниие илгадаггүй. Гурбан халаанай хүдэлмэришэд ажалаа бэе бэедээ дамжуулан үргэлжэлүүлдэг гээшэ,—гэжэ парткомой секретарь нүхэр Полуянов хөөрэбэ.

— Шэл хайлуулдаг ехэ пеэшэнүүдые шихтээр хангаха, үйлэдбэрилһэн продукциие саг соонь сүлөөлжэ абаха—харюусалгатай ажал ёһотой?

—Зүб даа. Эдэ хүдэлмэринүүдые дүүргэдэг транспортна цех заводоймнай үйлэдбэриин гол участогуудай нэгэн юм...

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр заводой хашаа соо ороходо, нилээд утахан состав шэрэһэн поезд хүндөөр уухилһаар газаашаа гаража ябаба.

—Энэ поезд харагты, үнгэрһэн һүниин туршада шэлээр ашаалагдаад, Баруун Сибириин, Казахстанай шэнэ барилгануудта эльгээгдэбэ, — гэжэ Гавриил Константинович хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. — Удангүй энэ лини дээрэ доломит, сульфат, элһээр ашаалагдаһан состав асарагдахаяа байна. Тэрэниие саг соонь буулгаха хэрэгтэй.

Туулган хүхэ утаа мушхаруулжа байһан орьёл үндэр хоолойнуудтай ехэ корпус тойрон, саада тээнь гарахада, Улаан-Үдын шэлэй заводой транспортна цехэй ажалладаг газар харагдаба. Түмэр замай хэдэн зэргэлээ лининүүд саашалха бүреэ нэгэдэ нэгэдэһээр, Байгал далай тойрон ошоһон булад харгытай ниилэшэнэ. Наада захын лини дээрэ байһан дүрбэн ехэ вагонууд модон хайрсагуудта багсалагдаһан сонхын шэлнүүдээр ашаалагдана. Саада захын лини дээрэ асарагдаһан платформо дээрэһээ доломит гэдэг сагаан шулуун обоо хүбөө болотор буулгагдана.

Транспортна цехэй хүдэлмэришэдэй дундаһаа түрүүлэн, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Кирилл Иванович Подойницыной бригада эндэ ажаллажа байба. Дүшөөд наһанай, шииираг задарюун бэетэй Кирилл Ивановичай абарга хатуу гарые барихадаа, «ашаа тээгшэ» гэжэ мэдэхээр.

—Ажал хэрэгтнай хэрэб. Гарахаяа байһан шэнэ жэлээ ямар амжалтаар угтахатнайб, —гэжэ тэрэнһээ асуухада:

—Манайшье ажал мэдээжэ ха юм даа. Энэ талмай дээрэ хэгдэжэ байһан юумэ харана бэзэт. Түүхэй эдтэй, машина түхеэрэлгэтэй ерэһэн составуудые хооһолхо, ашаалагдаха вагонуудые шэлээр дүүргэхэ гол зорилготой гээшэбди. Түмэр замай журам шанга. Вагонуудые болзорһоонь нэгэшье часаар гээгдүүлээ һаа, яла түлэхэ болохош. Теэд муу бэшэбди даа. Абаһан уялгаяа дүргэжэ, заводойнгоо Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэнхэйбди...

Ашаа тээлгэ болон буулгадаг талмай дээрэ автопогрузчигһаа эхилээд үлгүүртэй кран хүрэтэр элдэб техникэ хэрэглэгдэнэ. Бригадынь 14 гэшүүд амарха сүлөөгүйгөөр ажалланад. Үдэр һүнигүй заводой конвейер дээрэһээ гаража байһан шэл дары түргөөр хайрсаглагдажа, эндэ асарагдана. Олон область, хизаарай шэнэ барилгануудта эльгээгдэхээр бүридхэгдэн ашаалагдана.

—Эдэ гурбан вагон Казахстанай Целиннэ хизаар эльгээгдэхэ адрестай,—гэжэ хүдэлмэришэн Андрей Куприн хөөрэнэ.—Хэды олон вагон шэл тэрээ руу эльгээгдэнэ гээшэб.

— Тэрэ хизаартамнай барилга һаял эхилэнхэй. Үшөө олохон жэлдэ энэ адресһаа хахасахагүй байхаш,—гээд бригадир Кирилл Иванович тэндэһээ харюусана.

Ашаа буулгалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан Алексей Савочкин, Владимир Сагайдак, Джурин гэгшэд платформо дээрэһээ буулгаһан сульфат, доломит гэдэг зүйлнүүдые конвейерэй лентээр дамжуулан, складта эльгээнэ. Тэдэнииень элһэ, содотой холижо шихт болгоод, машинно-ванна цехэй мантан томо пеэшэнүүд соо шэл болгон хайлуулна.

Коммунис ажалай нэрэтэй болоһон тус бригадые даагша нүхэр Подойницын олохон жэлдэ энэ цехтэ хүдэлмэрилжэ, ажалдаа ехэхэн дүй дүршэлтэй болонхой. Халаанай хүдэлмэриин эхилхэһээ хахад час урид ерэжэ, хэхэ бүтээхэ ажалайнгаа хэмжээе тодорхойлжо, хэниие ямар хүдэлмэридэ табиха, ямар техникэ хэрэглэхэ тушаа тодорхой шиидхэбэри хараалдаг. Тиигэжэ халаанай эхилхэтэй зэргэ үнэтэ сагаа дэмы гээнгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, нормоёо заатагүй 130—140 процент дүүргэһэн лэ байдаг.

1962 ондо тус бригадын эбтэй эетэй коллектив 200 мянган тонно ашаа вагонуудта тээжэ, мүн буулгажа, даалгабарита түсэбөө хоёр дахин шахуу дүүргэбэ.

Б. Дашиев.

Үндэр наһатай малшан

«Восточные Саяны» колхозой гэшүүн Самбу Аюшеевич Самбялов 30 гаран жэлдэ мал ажал дээрэ таһалгаряагүй хүдэлжэ ябадаг юм. Мүнөө 72-той болобошье, колхозойнгоо мал һүрэгые олошоруулха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулалсана. Харууһалжа байдаг малаа зун, намартаа тунга бэлшээридэ һайнаар адуулһанайнь ашаар Самбу баабайн мал тобир тарган үбэлжэжэ байнхай.

В. Ошоров.

Түнхэн.

ЗОНОЙ ЗАХЯА

XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгэ) 2-дохи комплексно бригадын культбазада нютагай 8 жэлэй һургуулиин багша коммунист Д. Р. Буянтуев һонирхолтой лекци уншаа. Суглараршад үхибүүдэйнгээ концерт табихые баясан харабад.

— Хожомоо манда ерэжэ, хөөрэлдөө хэжэ, зүжэг наада харуулжа байгыт. Таанадаа ходо хүлеэжэ байхалди,—гэжэ тэдэнэр захиба.

С. Биликтуев.

МЭРГЭЖЭЛЭ… ДЭЭШЭЛҮҮЛ…

Хаанашье—хүдөө ажа… промышленна пред… нуудта гү, али элдэб эм… гаануудта тушаалта а… хүсэд шудалһан мэргэжэ… кадрнууд хэрэгтэй. Тус… далда манай Коммунис п… ба правительство аргагүй… анхарал хандуулдаг. Һү… хэдэн жэлнүүдтэ республ… мнай финансын минис… ствын дээдэ ба дунда һур… литай мэргэжэлтэдэй тоо… дондонойхиһоо 10 процен… олошороо. Мүнөө үедэ 73… заочноор һурана. Тэдэнэй… ниинь финансова инстит… бусадынь техникумдэ һур… Нёдондо жэл институт ба… никум 6 хүдэлмэрилэгшэ… дүүргээ һаа, мүнөө жэл 13… хэднай дүүргээ. Тэдэнэй т… Загаһайн, Бэшүүрэй фина… ва таһагуудые эрхилэгшэ… хэд Б. С. Санжиев, А. Е. У… ков, Түнхэнэй, Хориин фи… сова таһагуудай хүдэл… лэгшэд нүхэд Н. Д. Черне… Б. Д. Манданов, Ф. Е. Тру… П. А. Носырев гэгшэд Кра… ярскын финансова техн… дүүргэбэд.

Мүн энэ жэл мэргэж… дээшэлүүлхэ центральна ба… ласть хоорондын курсану… хорёод хүдэлмэрилэгш… һуража ерээ.

Б. Дорж…
БурАССР-эй финанс… министерствын кадрнууд… таһагые даагш…

ЯМАР ТУШААЛ ХҮРТЭГШЭ ААБ? гээд зарим аймагуудай … дэлмэрилэгшэд юушье хэнгүй. шэнэ портфель хүлеэхэ ажа… болонхой.

Үглөөдэр юу…
болох…
Үдэр һүниин
зүүдэн…
Амархан
Ажаллаха
Арюун һайха…
заяан…
Зугаалха
хүхихэ…
Угаа дурамгү…
Зузаахан дан…
Дулаахан та…
Һанаан үнөө…
Һаланагүй.
Ээлэн һууһа…
һан…
Эгээ алдаша…
ялал…
Тааруу зохид…
нэгэ туш…
«Талаангаар…
дайралд…

МАНАЙ ЭГЭЭЛҺАЙН НҮХЭР

Иимэ гаршагтай ном эдиршүүлдэ зорюулжа, «Залуу гварди» хэблэн һаяшаг гаргаба. Владимир Ильич Ленинэй наһанайнь нүхэр, тэмсэлэй хани, үнэн сэхэ туһалагша Надежда Константиновна Крупскаягай хэлэһэн үгэнүүд, бэшэһэн дурдалгануудһаа элдэб хубинууд энээн соо оруулагдаа. Инаг хайрата Ильичэй хайшан гэжэ үдэһэн бодоһон тухай, эрэлхэг тэмсэлдэ оролсоһониинь, элдэб бэрхэшээлтэй үенүүдтэ хайшан гэжэ бэеэ абажа ябаһаниинь айхабтар һонирхолтой. Ушар иимэһээ энэ номой зарим хэды бүлэгүүдтэйнь өөһэдынгөө уншагшадые танилсуулхамнай.

АХА ДҮҮНЭРЫНЬ

...эг хатуу зориг тухай Добро...бэшэдэг һааб даа. Тэрэнэй ...һан арга дүршэлөөр эсэгэнь ... хүмүүжүүлдэг һэн. Юһэ ...дaa Владимир Ильич гим...ороод, хододоо эрхим һай...уралсажа, алтан медальтай... дүүргэһэн юм. Теэд ябаһаар ..., хүнгэхэнөөр энээниие туй...э олохон хүнүүд буруутаар ... Ильич ехэ согтой дорюун ...агаар ябаха, холуур гүйхэ ..., Волгодо, Свиягада шунга...рха, үбэлдөө мүльһэн дээ...онькигаар һолжорхо дуратай «Конькигаар ябаха ехэл шу...агша һэм, теэд ном үзэхэдэ болоходонь хаялайб»,—гэжэ Ильич намда хөөрөө һэн. ...абьяастайгаар ном уншажа, ...ой байдалһаа эхилээд, элдэб ...лтой юумэн тухай мэдэжэ, ... абадаг байгаа. Гимназиин...алсалай залхуутай, һонигүй...нь, бэеэ гартаа абажа, элдэ...эгтэ хэрэггүй юумые хадуу...даг, сээжэлдэдэг байһан юм. ... һаань, эгээн түрүүшээр ...даабаряа дүүргэд, һүү...ном уншажа орохо—иимэ ...урим өөртөө тэрэ тогтооһон ...жэгтэйгээр бэеэ барижа һу...агаа ехэл гамнадаг бэлэй. ...доо юумэеэ хуу мартаад, ха...налаа табиһанһаа боложо, ... уншадаг һааб даа. Тэдэ но... тэмдэг хэжэ абахадаашье, ...агаа багаар гаргаха гэжэ ... һэн. Ильичэй гар бэшэ...һан хүн тэрэнэй хайшан ...энүүдые таһалан богонидхо...рхэбэшэ мэдэхэ байхал. Тии...өртөө хэрэгтэй шухала юумэ... айхабтар түргөөр бэшэжэ аба...гаа.

...э сухарихагүй, нэгэл зүд...эшэе ябахаар өөрыгөө тэрэ ...юм. Үгэеэ үгөөл һаа, тэрээнээ ... дүүргэдэг һэн. Тиимэһээ ...үгэньшье хэзээдэшье найдам...б даа. Багашаг ябахадаа нэ...хи татаха гэжэ туршаад үзэ... Тиигэжэ байхыень хараха...нь—Мария Александровна, ...һанаата боложо, «Володя, ... гээшэбши даа, тамхяа ... гээд гуйжа оробо. Ильич ...үтөөд, тэрэ гэһэнһээ хойшо ... дахин тамхи гартаа барья...эй.

...имир Ильичэй урагшатай ... һурахын тула Илья Нико...һала оролдодог байгаа. Тии...һаа, Добролюбовай табидаг ... ёһоор, һургуулида заалга...ндэа үнэн сэдьхэлһээ хан...байхаар хүмүүжүүлхые эр... һэн...

...баян Ульяновтанай бүлэ ... үхибүүдтэй һэн. Тэдэнь ... хоёр хоёроороо: Аннань ...дртаяа, тэдэнэй удаа—Вла...нь Ольготоёо, һүүлээрнь — ... Мариятаяа хамта өөдөө ... юм. Ильич Ольготоёо ехэ ..., бага балшар наһандаа ...дадаг аад, хожомынь Марк...нуудые хамта уншадаг боло... 1890 ондо Ольгонь эхэнэр...дээдэ курсада һуралсахаяа ...ото мордобо. Тиигээд удан... 1891 оной хабар тиф үбшэн...һргадажа, эдир залуугаараа ...ашоо һэн...

...мир Ильич ахадаа ехэ ду...йһан юм. Зан абаряараа... хоёр дүтэрхы байгаа: хүн ...мяараа, ганса гансаараа ... удаан бодолгото болохые ... хүсэдэг бэлэй. Нэгэн үедөө ...оёр бишыхан таһалга соо ...йдаг болобо. Тиигээд түрэл ...гаа үхибүүдэй (тэдэнь зү...олохон һааб даа) хэн нэгэ...ожо ерэхэдэ: «Таанадай үгы ... ямар зохид бэ» гэжэ хоюу... бэеэ һажаалдан хэлэхэ ду...лэй. Тэдэнэр үсэд нэтэрүү... судар шудалжа, хубисхал...эй болоһон юм...

...ын» поэдүүдэй наада ба...эдэг элдэб худал хуурмаг ...агаашадта, хоб зөөгөөшэдтэ ..., мүн тэрэнэй аха Алек... ехэ дурагүй бэлэй.

...евэй зохёолнуудые Алек...ьич айхабтар ханамжатай...дадаг һэн. Тэдээн соонь бай... элдэб үзэгдэлнүүд зүбөөр ...агдажа, бурхан шажанай ...лэн шүүмжэлэгдэдэг бай... Тиимэһээ тэрэ үедэ Писаре...олнууд хорюултай байгаа. ...үрбэ-табатай ябаһан Влади...ич баһал тэдээнии шуналтай оролдосотойгоор уншадаг байба...

Хубисхалша үзэлтэйгөөр үдэһэн Александр ахань Ильичтэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлээ бэлэй.

Баяшуулай дарлалта доро зобожо тулижа байһан ойро дүтын тарялангадай хүшэр хүндэ байдалые харахадаа, Александр Ильич хаанта засагай урдаһаа эсэргүүсэн тэмсэхэ гэжэ шиидэбэ. Ильичһээ дүрбэ наһа аха байһан туладаа, 1881 оной мартын 1-дэ тохёолдоһон ушарые гүнзэгыгөөр ойлгожо, өөрынгөө зүгһөө тэрээндэ ондоогоор хандаһан юм.

Питер хотодо ошоод байхадаа Александр Ильич «Народная воля» гэжэ партида орожо, III Александр хааниие хорлон алалсаха зорилготойгоор бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Теэд тэрэ һэдэлгэнь 1887 оной мартын 1-дэ буруу һурэжэ, Александр Ильич бэшэ нүхэдтээ хамта баригдаһан юм. Энээн тухай мэдээсэлые Симбирскдэ эгээн түрүүшээр Кашкадамова гэжэ багша дуулаад, Ульяновтанай бүлын аха заха хүбүүн Владимир Ильичтэ (тиихэдэ тэрэ арбан долоотой болоод ябаа) хэлэһэн байгаа. Тиихэ үедэ Питер хотодо эхэнэрнүүдэй дээдэ курсада һуралсажа байһан Анна Ильинична баһал түрмэдэ хаагдаа бэлэй. Эдэ гашуудалта мэдээсэлые Ильич эжыдээ дуулгаха баатай боложо, хайшан гээд нюур шарайгаа хубилгаһыень нюдөөрөө хараһан байгаал даа. Эжынь тэрэ үдэртөө Питер хото зорижо гарахаар түхеэрбэ...

Тэрэ үедэ Симбирскдэ түмэр харгы гэжэ байгаагүй ха юм даа, тиимэһээ Сызрань хүрэтэр мори тэргээр ошохо ёһотой байба. Тиимэ аяншалгын гарза ехэтэй байһан ушарһаа, хамта ябаха хүниие заатагүй бэдэрэгшэ бэлэй.

Эжытээ мордохо харгын ханиие олохо һанаатай Ильич һурагшалжа эхилбэ. Теэд Александр Ильичэй түрмэдэ хаагдаһан тухай мэдээсэл бүхы Симбирскээр тарашаһан байгаад, тэрэнэй эхэтэй сугтаа ябаха хүн олдожо үгэбэгүй. Үбгэнөө наһа баруулһан хойнонь директорэй һамгые али болохоор магтасагаажа, тэдээнэйдэ орожо гаража байдаг «бараг» зонуудшье Ульяновтанай гэр бүлэһөө холодон, бэеэ абаад байдаг болобо.

Эжынгээ уйдхар гашуудалые, мүн либеральна интеллигентнэрэй сошордон халба һурэһыень арбан долоотой ябаһан Ильич сээжэдээ бүхөөр хадуужа абаа бэлэй.

Эжынгээ ошоһон хойно Питерһээ ямар мэдээсэл ерэнэ ааб гэжэ тэрэ һанаата болон хүлеэбэ. Дүүнэрээ анхаралдаа абажа, номынь үзүүлдэг, харууһалдаг байба. Энэ үедэ элдэб олон бодол толгойдонь ородог һэн. Чернышевскиин бэшэһэн зохёолнууд ямар бэ даа нэгэ ондоогоор соностодог болобо. Марксһаа ойлгосотой тодо харюу абаха гэжэ оролдоно: ахынгаа уншадаг «Капитал» сооһоо урдань юумэ ойлгожо абахань бэрхэтэй байгаа; теэд мүнөө наһа бараһан хойнонь үсэд нэтэрүүгээр шэнжэлжэ оробо...

Майн 8-да ахань алуулаа һэн. Владимир Ильич энээн тухай мэдээсэл абахадаа, «Бидэнэр иимэ харгыгаар ябахагүйбди. Ондоогоор тэмсэл хэхэ хэрэгтэй» гэжэ хэлээ һэн. Хайрата хоёроо абархын хойноһоо оролдожо ошоһон эхыень эгээн түрүүшээр хүбүүнтэйнь уулзуулба. Зүрхэ сэдьхэлынь хэды ехээр зобооб даа. Хайра үршөөл хүртөөхыень гүйлта бари гэжэ аргадахаа һанахадань: «Эжы, би тиигэжэ шадахагүйлби даа, сэдьхэлэйм оёорһоо гаранагүй» гээд тэрэнь харюусаа бэлэй. Тиихэдэнь баадхан хэлэхээшье болёод: «Зоригтой шанга байгыш даа!» гэжэ захяа һэн. Суудтэнь ошожо, хүбүүнэйнгээ үгэ хэлэхые шагнаа бэлэй.

ЭЖЫНЬ

Ильичэй урган хүмүүжэхэ ябадалда эсэгэ аха хоёрһоонь гадуур эжынь айхабтар гүнзэгы нүлөө үзүүлһэн байгаа... Эжынь эсэгэ Украинаһаа үг гарбалтай, суута врач-хирург байһан юм. Мария Александровнагаа ямаршье һуралсалай газарта эльгээхэ дурагүй байжа, гэртэнь ном үзүүлбэ. Басаганиинь хүгжэмөөр наадахадаа абьяастай бэрхэ, уран зохёол шуналтайгаар уншадаг, ажабайдал һайса мэдэдэгээр үдөө һэн. Хамаг юумэеэ эбтэй эмхитэйгээр байлгажа, гэрэйнгээ ажалые зүбөөр барижа эсэтэнь һургаа бэлэй. Хожомынь Мария Александровна өөрынгөө басагадыешье юумэн бүхэндэ дурэтэйгөөр һургадаг һэн. Хадамда гараад, улаан сурба үхибүүдтэй болоод байхадань, тэрэнэй хүзүүн дээрэ хүндэхэн ашаа буугаа һааб даа. Илья Николаевичай салин хүлһэн арай арайхан хүрэдэг һэн. Гэр бүлэ соогоо арюун эмхитэй гуримтай байжа, үхибүүдэйнгээ зохид тэнюунээр, урагшатай һайнаар һуралсахын хойноһоо, тэдээнээ зандаргатай һургаалтайгаар хүмүүжүүлхын тула айхабтар ехэ оролдолго гаргаха ушартай байгаа.

Үхибүүдэйнгээ һуралсалда Ильичэй эсэгэ, мүн Мария Александровнашье саг үргэлжэ анхаралаа табидаг һэн. Эжыгээрээ хари хэлэ заалгаһан Ильич эхин классуудта һуража байхадаа, немец-багшада хайшан гэжэ магтуулһан тухайгаа согтой хүхюунээр хөөрэдэг бэлэй. Һүүлээрнь тэрэ латыниһаа эхилээд, бусад хэлэнүүдые шуналтай абьяастайгаар шудалдаг байгаа.

Минии һанахада, айхабтар бэрхэ эмхидхэлшын оюун бэлигые Ильич гол түлэб өөрынгөө эжыһээ уг залгамжалан абаа ёһотой даа.

Тэрээнһээ гадуур, бишыхан дүүнэртээ хайшан гэжэ хандаха ёһотойб гэжэ эжынь өөрөө жэшээ харуулдаг бэлэй. Үхибүүдые хамтаарынь дуу дуулуулха, суг наадалсахадань, тэдэнь бахархан хүхилдэдэг һэн. Ильич багахан байхаһаа хойшо дүү хүбүүн дүү басаган хоёртоо ехээр һанаагаа табидаг байгаа. Энээн тушаа Мария Ильиничнагай, мүн Дмитрий Ильичэй бэшэһэн дурдалганууд соо ехэ һонирхолтой зүйлнүүд элбэг. Наадан зугаа үүдхэхэдээ тэрэ һөөл тааруу зохидоор эмхидхэжэ, өөрһөө дүү багашуулда урин зөөлэноор хандадаг һэн.

Эдир заахан үхибүүдтэ гаргадаг байһан иимэ анхаралынь саашаа болоходоо бүри бүхөөр хадагалагдан үлэһэн юм. Ильич тэдээнээр наадаха, хүхихэ дуратай агша һэн, ямар бэ даа нэгэ тиимэ хатуурхаһан абари зан гаргажа байхыень юрэдөө харaагүйб. Энэ тэрэ зураг дээгүүр харуулагшатайнь адляар багашуулые зандаржа гү, али тэдээндэ һургаал үгэжэ байдаггүй һэн.

Бүхы ами наһаяа хайрлангүйгөөр зорюулһан хэрэгыемни үргэлжэлүүлэгшэд гээшэ гэжэ үхибүүдые тэрэ тоолодог бэлэй...

Ильич өөрынгөө эжыдэ айхабтар дуратай байһан юм. Илангаяа хүшэр хүндэ сагуудтань энхэргэн сэдьхэлээрээ хайрладаг, сэгнэдэг байгаа. 1886 ондо Илья Николаевич наһа барашоо бэлэй даа. Өөрынгөө инаг халуунаар дурладаг, ходоодоо хүндэлжэ ябадаг нүхэрөө алдахадаа, эжынь һанаа үнөөндэ даруулжа муудангүйгөөр, эрэлхэг тэсэмгэй байгаа һэн. Бүри һүүлэй һүүлдэ ахынгаа саазалуулһан хойно Ильич эжынгээ абари зангые гүнзэгыгөөр ойлгодог, таадаг болоһон юм...

Тиихэ үедэ Мария Александровна бүришье һаа хубилжа, үхибүүдэйнгээ хубисхалша ажал ябуулгада дүтэ болоо һэн. Тэдэньшье өөһэдынгөө зүгһөө улам энхэргэн зөөлэнөөр хандадаг байгаа.

Владимир Ильичые Енисейскэ губерниһээ наашалуулжа, нэгэн гэбэл хилын саана гаргыт, үтышье һаа ядахын сагта Питертэ дүтэ асарыт гэһэн гуйлта барихын тула 1899 ондо Мария Александровна Петербург ерэһэн юм. Теэд полициин захиргаанай ахалагша дарга Зволянский хоротой муухайгаар урдаһаань иигэжэ харюусаба: «Хүбүүдээ һайрхажа, магтажа ябахадатнай болохо. Нэгыень үлгэжэ алаабди, нүгөөдэдэньшье ооһор бэлдээтэй». Тиихэтэйнь адли Мария Александровна һууриһаа бодожо: «Зүб хэлэбэт, өөрынгөө үхибүүдээр үнэхөөрөө омогорхоноб» гэжэ эрэлхэг дорюунаар харюу үгөө бэлэй...

Мария Александровнада би ехэ дуратай һэм. Хододоо тэрэ һанаагаа зобожо, халуун анхаралаа табижа ябадаг бэлэй. Ильич эжыгээ айхабтар ехээр энхэрдэг һэн. «Зоригтой хатуунь гэжэ гайхалтай лэ. Эсэгынгээ амиды байха үедэ ахымнай тиимэ юумэндэ ороо һаа, юуншье боложо дүүрэхэ һэн бээ»,—гэжэ Ильич нэгэтэ намда хэлээ агша һэн.

Айхабтар хатуу зориһоонь гадуур, хүндэ энхэргэн анхаралтайгаар хандадаг эжынгээ абари зангые Ильич уг залгамжалан абаһан байгаа юм. Хүбүүнэйнгээ хойноһоо ехээр һанаата болохогүйень бодожо, хилын саана байха үедөө өөһэдынгөө ажаһуудалые шадахыса һайнаар бэшэхэ гэжэ оролдодог байгааб. 1897 ондо Владимир Ильичэй сүлэлгэдэ эльгээгдээд байхадань, минии тэрээ руу үшөө ошоодуй сагта Мария Александровна Ульянова гэжэ эхэнэр Москва хотодо наһа бараба гэһэн соносхол газетэдэ хэблэгдэһэн байгаа хаш. Оскар Энгберг иигэжэ хөөрөө бэлэй: «Владимир Ильичтэ нэгэтэ ерэн гэһээмни хухигар сагаан шарайтай байба. Эжымни наһа барашоол даа гээ һэн». Һүүлээрнь мэдэхэдэ, адли нэрэ обогтой М. А. Ульяновагай нүгшэһэн тухай тэндэ бэшэгдэһэн байгаа һэн.

Ехэ хүбүүнэйнь саазалан алуулга, Ольга басаганайнь наһа баралга, бэшэ хүүгэдэйнь хэдэн олон дахин түрмэдэ хаалгаһанһаа эхилээд, заагагүй ехэ уйдхар гашуудал Мария Александровнада тудаа.

Манай Улаан-Удэ хотодо космонавт Герман Степановичай түрэһэн абга Василий Павлович Титов ажаһуудаг. Тэрэ 33-дахи һургуулида дуунай багшаар хүдэлнэ. Космонавтын абга сүлөөтэй сагтаа һургуулиин үхибүүдтэ аша хүбүүн Герман тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг. Зураг дээрэ: В. П. Титов Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин 6-дахи «Б» классай һурагшадай дунда. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Шираб НИМБУЕВ

ТООНТОТО НЮТАГ ТУХАЙ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

ЭХЭ ОРОНОИМ ЭХИН

Үндэрнүүд дээгүүр
Үлын хүхэржэ,
Үзүүртэн шүмыжэ,
Хараани холоһоо
Харагдан байдаг
Хада Бууралай
Оройдонь гарашоод,
Омогорхон байнаб,
Оршон тойроноо
Обёорон шэртэнэб.
Элдин һайхан

Эгэтэ, Маарагтам
Альган дээрэм
Аржыжа байнал,
Эльгэ зүрхыем
Эльбэжэ байнал.
Хүбшэ тайга
Хүхэрэн сэнхиинэ.
Уужам тала
Уняартан зэнхынэ.
Артелиин таряалан

Алтаран шарлана.
Тосхоной гэрнүүд
Тоборюутан жэрынэ...
Һайхан даа, һайхан!
Һалажа ядан,
Харажал байнаб.
Ханана даа сэдьхэлни!
Эгээл эндэһээ
Эхитэй намда
Эхэ Совет
Ехэ оромни!

ОЙН ҮНЭР

**Ой соо
Ороод ябанаб.
Шэнэһэнэй ногоон
Шэнэхэн зөөлэхэн
Шэлбэһэнэй үнэр,
Һалбарһан тэрэнгиин,
Һаглагархан хуһанай
Һайхан үнэр,
Арюухан арсын,**

**Алирһанай эшын
Амтатай үнэр,
Зунай агаартай
Зууралдан ниилээд,
Аргагүй һайханаар
Анхилжа байна.
Унхидан оошолноб,
Уунаб гудамхин.
Энэ үнэрые
Энэл зандань**

**Сутлуулан һорожо,
Сууха соо хээд,
Абажа ябаһайб.
Али нэгэн
Үбшэнэй хүрөө һаа,
Үнэрдөөд эдэгэхэ һэм.
Уйдхарай дараа һаа,
Унхидан һэргэжэ,
Урма зоригни
Орьёлон бадарха һэн.**

ҮГЛӨӨНЭЙ БАЯР

Үглөөнэй наран
Үндэрэй орой руу
Алтан туяагаа
Адхажа эхилбэ.
Эгэтын талада
Эльгэлжэ хэбтэнэб
Эртэлжэ ерээд.
Дууша булжамарай
Дуулахые һайхашаа...
Сэсэгүүдые хаража,
Сэдьхэлээ ханаан,

Баяртаа һогтонхой,
Бахархажа хэбтэнэб.
Энэ талын
Эрхим дуушады —
Булжамар шубууды
Бултыень асараад,
Хоолойень ниилүүлэн,
Хоороор дуулуулан,
Шаһаагаа туланхай,
Шагнажа хэбтэһэйб.

УЛААЛЗАЙ СОО

Улаан таша
Улаалзайн далайе
Урмашан хаража,
Оймон гэшхэлжэ,
Олзуурхан ябана...
Оо, гоё даа, гоё!
Шэнэ шүлэгэй
Шэмэ дуһалнууд
Улаалзайн гэрэлһээ
Урган бадаржа,
Уураг тархи руум
Урдажа байнал.
«Улаалзай наһагүй,
Удаан байдаггүй»—гээд,

Хэлэдэг хүн
Хэлэээ хаза!
Улаалзай мүнхэ,
Уһандал мүнхэ!
Хойто зун хара!..
Хорин жэл болоод,
Хоёр зуун жэл,
Хоёр мянган жэл
Үнгэргөөд харабал,
Үнөөхил улаалзай
Үнөөхил эндээ
Тон һайханаар
Толоржол байхал.

ЭРДЭМ НАУКЫН ТУЙЛАЛТАНУУДЫЕ — ЭХЭ ОРОНДОО!

Мүнөө совет эрдэмтэд оронойнгоо арадай ажахын бүхы һалбаринуудта бүри ехэ хүгжэлтэ туйлахаяа, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр коммунизм байгуулгын гол шухала шэглэлнүүдтэ хүсэ шадалаа хандуулхаяа оролдоно. Оронойманай эрдэмтэдэй шэнэ шэнэ шэнжэлгэнүүд тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдые доро толилнобди.

НЕФТЬ ЕХЭЭР АБАХА ШЭНЭ АРГА

Уһаар түрюулжэ нефть абаха шэнэ арга Татарай үйлэдбэринүүдтэ хэрэглэгдэнэ. Тус арга һайн байһанаа харуулба.

Уһаар түрюулжэ нефть абахада нефтиин хүрэшэхэгүй юм аа гү гэһэн асуудал Казанска университедэй эрдэмтэдэй соведэй зүблөөн дээрэ нефть ехээр абаха үлэмжэ һайн аргануд тухай асуудалай зүбшэн хэлсэгдэхэдэ гараһан байна. Физико-математическа эрдэмэй кандидат П. А. Пудовкин тэрэ асуудалда харюусаһан байна. Энэ бэрхэтэй асуудалда харюусахын тула «Ураал-1» гэжэ электронно машина хэрэглэгдэхэ баатай болоо һэн. Тиимэ машина Казанска университедэй тоо бодолгын түбтэ тодхоогдонхой юм. Нефтиин түрүүшын температураһаань хүйтэн бэшэ температуратай уһаар түрюулэн нефть абахада, экономическа талаараа ашаг олзотой байна гэжэ эрдэмтэ П. А. Пудовкин баримталан харуулаа. Энэ шэнэ арга хэрэглэхэдэ, урдынхиһаа бүри ехэ нефть абтадаг болоһон байна.

ҮНГЭГДЭДЭГГҮЙ БҮД НЭХЭГДЭНЭ

Целлюлозоор нэхэһэн бүдые үнгэгдэдэггүй, һуудаггүй болгохо шэнэ һонирхолтой арга Литвагай химигүүд Л. Растейкене, Ю. Микшис гэгшэд олобо. Тэрэ аргын ёһоор пумаажан бүдые, мүн искусственна торгон бүдые карбидна дабирхайда дэбтээдэг. Тэрэ дабирхайнь катализаторай ашаар бүдтэ тусхай үнэтэ шанар олгодог.

Энэ шэнэ арга Каунасай плюшево-торгоной комбинадта туршагдажа үзэгдөө.

ЗУРАГЛАЛ

СОМОН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

Үргэн тэнюун Тохой нютагта Сэлэнгын эгээл томо ажахынуудай нэгэн—Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз, Загастайн дунда һургуули, «Сельхозтехника» нэгэдэлэй мастерской, хүдөө ажахые оньһожоруулха училищи, үри жэмэсэй, овощой питомник, больница болон бэшэшье эмхи зургаанууд түбхинэнхэй. Энэ тосхондо түрүүшынхеэ ерэһэн хүн таатай зохид шэнэ барилгануудай шанартай һайнаар, үргэн далайсатайгаар бүтээгдэжэ байһые дары обёороодхихот. Тосхоной сэхэ сэбэр гудамжануудаар ябабал, газаагуураа элдэб зүйлэй модонуудые тариһан айлнуудай үндэр һаруул байшан гэрнүүдые, сонхо соожо, хашаа хүреэнүүдэйнь уран наринаар хэгдэһэниие хаража гайхахат.

— Мүнөөнэй Тохой урданайхиһаа тад ондоо, танигдашагүй хубилаа. Арбаадхан жэлэй саана жараад гаран үрхэтэ айлнуудтай сабшалан, бэлшээрээр хүреэлэгдэһэн бишыхан тосхон байгша бэлэй. Харин мүнөө Тохоймнай городто адли болбосон түхэлтэй, нилээд ехэ һуурин болошоо. Теэд энэ хэрэгтэ манай зүблэлэй түрүүлэгшэ Бальчин Бадмаевич Тубановай аша габьяа ехэ юм даа,—гэжэ загастайнхид хөөрэлдэдэг.

...Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын үни бүтэрмэ дулаан, уужам һаруул таһалга соо матамал нюргатай зөөлэн стулнуудые һандайлан, хэдэн хүнүүд хөөрэлдэжэ һууба. Столой саана сарюун хурса шарайтай, габшагай бэрээлжэхэн бэетэй, сэрэгшын янзаар саб гэмээр хубсалһан дүшөөд наһанай хүн һууба. Тэрэнэй халзаншаг, үндэр духадань байлдаанай үедэ буугай тобшодо сорьюулһан тэмдэг — гүнзэгы шархын һорьбо үзэгдэнэ. Энэ нүхэрнай Загастайн сомоной зүблэлэй түрүүлэгшэ, Сэлэнгын аймагай Соведэй депутат Бальчин Бадмаевич Тубанов байгаа.

— Сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй ажал хэрэг, дүй дүршэл тухай хөөрыт,—гээд нүхэр Тубановта хандахада, тэрэ ойро зуура шэбшэн һуутараа, республикын сомоной Соведүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй һаяхан барюулһан дамжуулгын Улаан туг тээшэ шэртээд, тобшо тэдыгээр зугаалжа һуутарнь телефон хангиржа, ярилдаа таһалба. Бальчин Бадмаевич хойшолуулашагүй хэрэгээр тэдэнтэй хөөрэлдэнэ. Тиихэ багтань түрүүлэгшын энэрхы сэдьхэлтэй, ажалай онол мэргэжэлтэй, хүн зонтой ямар харилсаа холбоотой байһыень ойлгохоор байгаа һэн.

— Больницада түлеэ юундэ буулганагүйбта? Үбэлэй хүйтэн шангадаба. Яаһан хашан зон гээшэбта,—гэжэ тэрэ ямаршье предприятиин даргатайб даа, яһала шангаар хөөрэлдэбэ.

Хүгшэн эхэнэрэй ороходо, Тубанов столойнгоо саанаһаа гаража мэндэшэлэлсэн, гарыень бариха зуураа:

— Хүгшэн ямар хэрэгээр ерэбэт? Аа, пенси тухай гү. Танда пенси үгтэхэ болоол даа —гэжэ хүгшэниие баярлуулба.

Бальчин Бадмаевич дахин столойнгоо саана һууба. Тэрэнэй шарайда ажал хэрэгэйнгээ бүтээсэтэй, урагшатай байһанда омогорхон, баярлаһан тэмдэг үзэгдэбэшье, ямаршье юумэндэб һанаагаа зобоһон хэбэртэй, бодолгодо абтана: арад зонойнгоо этигэл найдабариие гүйсэд харюулжа шадана гээшэ гүб? Үшөө ямар юумэ бүтээхэ хэрэгтэйб гэһэн асуудалнууд тэрэнэй сэдьхэлые эзэлээ ёһотой. Бодоод шэбшээд үзэхэдэ, сомоной зүблэлэй түрүүлэгшын шиидхэхэ асуудалнууд даншье олон даа. Депутат гээшэ а...дай зараса мүн. Бальчин Бадмаевич хорин жэлэй турша соо депутадаар һунгагдаха зурааа, Загастайн сомониие таһалгаряагүй хүтэлбэрилнэ. Ниитын ажахые хүгжөөхын, бэхижүүлхын тула эсэшэ сусашагүй хүдэлдэг, ажалаа һайса мэдэдэг, эмхидхэхы шадабаритай, эрилтэ ехэтэй, ажалшадта анхаралтайгаар хандадаг туладаа, тэрэ олоной дунда хүндэтэй болоо. Коммунист Тубанов республикын Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотада гурба дахин хүртэһэн, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар болон медальнуудаар шагнагдаһан юм. Энэ сомоной Соведэй гүйсэдком 20 жэлэй хугасаа соо республикын Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан дүрбэ дахин абаһан байха юм.

Тус сомоной харьяата һуурин газарнуудта 5 мянга гаран хүн ажа-

һуудаг. Эндэхи арад зоной дунда сомоной Соведэй гүйсэдкомой, тэрэнэй түрүүлэгшын ажал ябуулгада һайн дураараа туһалагшад хэдэн арбаадаараа байха. Сомоной Соведэй депутадууд өөһэдынгөө һунгагшадтай нягта барисаатай, тэдэнэрэйнгээ дунда эмхидхэлэй горитойхон хүдэлмэри ябуулдаг, саг болзор соогоо тоосодог заншалтай. Жэшээнь, байгша ондо бүхы 39 депутадуудай 32-нь һунгагшадтаяа уулзанхай. Депутадууд сесси бүхэнэй тогтоол шиидхэбэриие округойхидтоо дуулгадаг, ойлгуулжа үгэдэг, дүүргэлтыень эмхидхэдэг. Тэдэнэрэй олонхинь ажалай түрүүшүүл, эдэбхитэд мүн.

Загастайн сомоной Соведэй саг үргэлжын комиссинууд ажалаа түсэбэй ёһоор ябуулдаг, али нэгэн гээгдэлдэ ороһон участогые шалгаха, дутагдалнуудыень усадхаха хэрэгтэ ажалшадые олоор хабаадуулдаг, сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ элидхэл хэдэг, тогтоолыень бэелүүлэлсэдэг. Жэшээнь, депутат Лубсандоржиевай хүтэлбэрилдэг соёл гэгээрэлэй болон ажаһуудалай комиссиин гэшүүд нютагай соёл гэгээрэлэй, хүүгэдэй, эмнэлгын эмхи зургаануудай, уран һайханай кружогой хүдэлмэриие, худалдаа наймаанай хэрэгые ходо шалгажа байдаг. Эдэнэй ажал хэрэгынь ямараар ябуулагдажа байнаб, юун дутанаб, ямар туһаламжа хэрэгтэйб гэхэ мэтые тус комисси ходо элирхэйлдэг, саг соонь зохисотой хэмжээ абадаг. Саг үргэлжын бусадшье комиссинууд бултадаа эдэбхитэй һайнаар хүдэлдэг.

—Энэмнай гүрэниие хүтэлбэрилхэ һургуули, ажахые хүтэлбэрилхэ һургуули мүн болоно,—гээд, Бальчин Бадмаевич омогорхон байжа, яаралгүйхэн хөөрэнэ.

Сомоной Соведэй гүйсэдком саг үргэлжын комиссинууд ба депутадуудай ажалда түшэглэн, Тохой тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада зуугаад гэр шэнээр баригдаһан, 68 гэр заһагдаһан, 30 хүнэй һууритай Соёлой байшангай, хүүгэдэй гэрэй шэнэ барилганууд хэгдэһэн, хоёр магазин, гостиница, культбаза бодхоогдоһон юм. Үнгэрэгшэ зун үзэсхэлэн һайхан Аргуургын аршаанай дэргэдэ пенсидэ гараһан үбгэдэй хүсөөр колхозой амаралтын гэр баригдаа, участково больницын захада эхэнэрнүүдэй нарайлалгын гэр бүтээгдээ.

Гансахан байгша ондо тосхоной айлнууд газаагуураа 92 палисаднигтай болоһон, 600 гаран модо һуулгаһан байна. Тиихэдэ сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитет үнгэрһэн жэлэйнгээ бюджедые олзын, гаргашын талааршье зуун хуби дүүргээ. Дотоһой татабариин мүнгэ сүм суглуулаа, зүб мүрөөр гаргашалаа. Энэ жэлэйшье бюджет амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Саг үргэлжын комиссинуудта түшэглэжэ ажаллахаһаа гадна, Загастайн сомсоведэй гүйсэдком олониитын һайн дуранай бусад эмхинүүдые шадамараар хэрэглэдэг гэбэл, эхэнэрнүүдэй, пенсионернүүдэй соведүүд, нүхэдэй дүрбэн сүүд, арадай һайн дуранай гурбан дружина, һургуулинуудай дэргэдэхи түрэлхидэй 4 совет эмхидхэгдэнхэй.

Дурсагдагша ниитын эмхинүүдэй һайнаар хүдэлһэнэй ашаар сомоной оршон дээрэхи бүхы тосхонууд радиотой болонхой, айл бүхэн газетэ, журнал захинхай. Мүнөө ниитын газарнуудта һогтуу хүнэй харагдахань, элдэб хулиган ааша гаргаха ушар тон хомор болоо. Обществодо ашатай туһатай ажал хүдэлмэри хэдэггүй байһан 8 хүн ажалшадай суглаан дээрэ шүүмжэлүүлһэнэй һүүлээр заримань колхоздо ороод, нүгөөдүүлынь ондоо үйлэдбэридэ ажаллажа байнхай.

Загастайн сомсовет эндэхи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозтой нягта холбоотой. Өөһэдынгөө депутадууд, эдэбхитэдэй хүсөөр колхознигуудай дунда социалис мүрысөө эмхидхэдэг. Һү, мяха, ноохо, ороохо таряа абаха хэрэгтэ бүхы ажалшадые элсүүлхэ гэжэ нэтэрүү шангаар тэмсэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ ороохо тушааха жэлэйнгээ түсэбые 192 процент, үндэгэ—117 процент дүүргээ, тэрэшэлэн һү худалдаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, ноябриин 25 хүрэтэр дүүргээ. Парти, правительствынгаа анхарал оролдолгодо харюусан, эдэ амжалтануудые туйлахын тула Загастайн сомоной Соведэй гүйсэдком, тэрэнэй депутадууд өөһэдынгөө хубитые сохом оруулалсаһан байха.

...Үдэшын боро хараан болохотой сасуу Тохой тосхоной гудамжануудаар, айлнуудай сонхоор электрын галнууд яларна. Манай ябаха дээрэ Бальчин Бадмаевич һууриһаан бодожо:

—Түрэл партиингаа ЦК-гай ноябриин Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй зургаадахи зарлалай хоёрдохи сессиин түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ түшэглэн, хүдэлмэриингөө дүршэл улам арьбадхан, саашадаа бүри амжалтатайгаар ажаллажа, арад зонойнгоо ажаһуудалай, соёл гэгээрэлэй хэмжээе дээшэлүүлхэ, социалис хуули ёһо наринаар сахиха хүндэтэ уялгаяа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула улам эршэтэйгээр тэмсэхэбди,—гэжэ сэдьхэлдээ хадагалжа ябаһан бодолоо сэхэ хэлээ һэн.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

...ьновско автозаводой хүнгэн автомобильнуудые хабсаргадаг ...онвейерһээ шэнэ шэрээрээ, никелеэрээ яларһан шэнэ «Вол...» һубаряад лэ гаража байна. Зураг дээрэ: хилын саана ху...даха шэнэ «Волга» автомобильнууд.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

3-дахи нюур

1962 оной декабриин 25.

ХИЛЫН САADAHAA

Бирмын газетэ Н. С. Хрущевой элидхэлые хэблэн гаргаба

РАНГУН, декабриин 22. (ТАСС). «Гардиан» гэжэ Рангунай ехэ газетэ СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ Н. С. Хрущевой «Уласхоорондын мүнөөнэй байдал ба Советскэ Союзай гадаадын политика» гэhэн элидхэлые бүхыдэнь хэблэн гаргаба.

Германиин компарти тэмсэлээ үргэлжэлүүлhээр

БЕРЛИН, декабриин 22. (ТАСС). Хэдэн hарын саада тээ ФРГ-гэй түрмэhөө зоримгойгоор тэрьедэжэ гараhан Германиин коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн Ю. Ангенфорт гэгшэ мүнөө Баруун Германиин түрмэнүүдтэ зобоогдожо байhан Германиин коммунис партиин бүхы гэшүүдтэ аха дүүгэй амар мэндые хүргэбэ.

«Дейчландзендер» радиостанцаар үгэ хэлэхэ зуураа, немецкэ коммунистнууд бэедээ найдангяар шэнэ жэлые угтажа байна гэжэ Ю. Ангенфорт тэмдэглэбэ.

Манай парти эгээ хүшэр хүндэ байдалые тэсэн гараа. Тэрэниие хэншье нуга даража шадаагүй.

Германиин коммунис парти бии байhан зандаа. Саашадаашье байха, өөрынгөө зэргые бэхижүүлээд, олон шэнэ тэмсэлшэдые бэе тээшээ татажа абаа. Германиин компарти ерэхэ жэлдэ арадуудай түрүү зэргэдэ ябажа, империализм ба милитаризмда эсэргүүгээр, эб найрамдалай, демократиин болон социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэхэ гэжэ Ю. Ангенфорт хэлэбэ.

Куба гарзаяа түлүүлхэ болобо

ГАВАНА, декабриин 22. (ТАСС). Плайя-Хирондо добтолго хэхэ үедэ плендэ абтаhан контрреволюционернүүдтэ революционно трибунал 63 миллион доллар гарза түлүүлхэ шиидхэбэри гаргаhан юм. Фидель Кастро болон Америкын адвокат Джеймс Доновен хоёрой хоорондо болоhон хэлсээнэй hүүлээр тэрэ мүнгые Кубын Республикада түлэхэ тухай хэлсээн баталагдаба гэжэ хуулита ёhоор соносхогдобо. Энэ мүнгэндэнь зургаа hарын турша соо Кубада медикаментнуудые, медицинскэ түхеэрэлгэ болон үхибүүдэй эдеэ хоолой продуктнуудые асарха юм. Түрүүшын ашаан мүнөө hүни асарагдаха юм гэжэ тухайлагдана. Самолёдуудаар болон судануудаар асарагдаха үлэгшэ ашаандань Кубын национальна банкын нэрэ дээрэ «Ройял бэнк оф Канада» гэжэ банкда найдабарита бэшэг үгтэбэ. Кубада байhан плендэ орогшод декабриин 24-дэ сүлөөлэгдэхэ юм.

Доминиканска Республикада болоhон hунгалтын дүн

НЬЮ-ЙОРК, декабриин 22. (ТАСС). «Доминиканска революционно партиин» хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Хуан Бош гэгшэ Доминиканска Республикын президентээр hунгагдаба гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент мэдээсэбэ. «Карибе» гэжэ Доминиканска газетэдэ хэблэгдэhэн hунгуулиин дүн тухай мэдээсэлые баримта болгооб гэжэ тэрэ корреспондент бэшэнэ. Хуан Бош гэгшын түлөө олонхи hунгагшад дуугаа үгэhэн байба.

Тобшо hонинууд

⊙ Ганын Республикада байдаг Советскэ Союзай элшэн сайд Г. М. Родионов СССР-эй Наукануудай академиин Аккра городой университедтэ бэлэг үгэhэн элдэб эрдэмэй номуудые болон магнитна вариационно станци Ганын гүрэнэй университедэй проректор Коннор О' Брайенда барюулба.

⊙ Генерал Луис Трумэнэй толгойлhон Америкын сэрэгэй түлөөлэгшэд Конгодо ерэбэ. «ООН-ой сэрэгүүд Америкын сэрэгэй ямар зэбсэгүүдые хэрэглэхээр байнаб гэhэн асуудалые шэнжэлхэеэ ерээбди» гэжэ тэрэ сэрэгэй түлөөлэгшэдэй тунхаглаhан коммюнике соо хэлэгдэнэ.

⊙ Венесуэлын нефтиие Холбоото Штадуудай багаар абадаг болоhоной харюуда США-тай баталhан худалдаа наймаанай договорые энэ дарыдаа болюулха. Венесуэлын промышленнигүүдые нэгэдүүлдэг «Про Венесуэла» ассоциаци иимэ эрилтэ табиба.

⊙ Алишье сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаададаггүй Швейцариин ерэхэ жэлэй сэрэгэй бюджет 1.254 миллион Швейцариин франк болобо. Энэ хадаа тус гүрэнэй түүхэдэ эгээ ехэ сэрэгэй бюджет гээшэ. Ехэнхидээ НАТО-гой сэрэгэй бүлэглэлдэ ородог гүрэнүүдhээ бүридэhэн уласхоорондын организаци болохо Европын совет гэдэгтэ гүрэнэйнгөө орохо тухай шиидхэбэриие Швейцариин парламентын сессиин баталhыень энсо тэмдэглэхээр болоно.

⊙ Бангкок городой түрмэдэ hуужа байhан 5 мянган хүнүүдэй хахадынь хара тамхи татагшад юм ха. Мүнөө үедэ гансал хара тамхи татагшадые hуулгадаг болохоор түрмэеэ хэрэглэхэ гэжэ засагаархид түсэблэжэ байна.

И. Броз Тито Белградаа бусаба

БЕЛГРАД, декабриин 22. (ТАСС). СССР-тэ айлшалhан ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито болон тэрээнтэй сугтаа ябалсаhан Югославиин хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад тусхай поездоор мүнөөдэр бусажа ерэбэ.

Хитадай хилэ сахидаг отрядууд гэдэргээ бусажа байна

ПЕКИН, декабриин 22. (ТАСС). Хитадай правительствын шиидхэбэреэр декабриин 21-нэй үглөөгүүр түбэдтэхи Хитадай хилэ сахидаг отрядууд өөhэдынгөө үүсхэлээр Хитэд Инди хоёрой зүүн ба баруун участогуудта баhа гэдэргээ бусажа эхилээ гэhэн мэдүүлгэ КНР-эй оборонын министерствын түлөөлэгшэ мүнөөдэр мэдүүлбэ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэбэ.

КНР-эй химическэ үйлэдбэри ургана

ПЕКИН, декабриин 22. (ТАСС). Дальний, Нанкин, Цзинин, Ланьчжоу, Тайюань, Цзиньси городуудай химическэ комбинадуудай коллективүүд өөhэдынгөө предприятинуудые үргэдхэжэ, шэнэдхэн hэргээжэ байна. Республикын химическэ промышленностиин үндэhэ hуурин болохо 75 предприятинуудта барилгын хүдэлмэри хэгдэнэ. Нэгэ хэдэн шэнэ түхеэрэлгэнүүдые ашаглалгада оруулхадань, синтетическэ аммиак үйлэдбэрилдэг Нанкинай комбинат хүсэ шадалаа 10 процентээр нэмээхэ байна. Цзининдэхи комбинадай шэнээр баригдажа байhан цех кинопленко ба пластмасса үйлэдбэрилхэ түүхэй эд гаргадаг болохо юм. Тус комбинадай хоёрдохи ээлжээнэй барилга мэнэ hая дүүргэгдээд, азотно үтэгжүүлгэ бүри ехээр гаргадаг болонхой.

Африкын хэдэн гүрэнүүдэй конференци дүүрэбэ

ЛАГОС, декабриин 22. (ТАСС). Монровийска гэдэг бүлэглэлдэ оролсодог Африкын хэдэн гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй конференци мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Тэдэ министрнүүд Африкын гүрэнүүдэй болон Мальгашска республикын эмхидхэлэй документ дээрэ гараа табибад.

Индидэ коммунистнуудые мүрдэhөөр

ДЕЛИ, декабриин 22. (ТАСС). Пенджаб штадта үшөө табан коммунистнуудые арестовалаа гэжэ Индиин хэблэл мүнөөдэр мэдээсэбэ. «Стейтсмен» газетын мэдээсэhэн ёhоор, Пенджабта 49 коммунист арестовалагдаhан байна.

Хүндын столнууд хүлеэнэл айлшадые

«Гостинные ряды» гэжэ нэрлэгдэдэг Улаан-Үдэ хотымнай үзэсхэлэн гоё архитектуратай барилга хэн мэдэхэгүйб. Революциин талмайдахи тэрэ ехэ тэбхэр байрые тойроод гарахадаа арад зон хэрэгээ дүүрэн бүтээжэ шадаха. hүүлэй жэлнүүдтэ ашаглалгада оруулагдаhан хотымнай эгээн ехэ худалдаа наймаанай газар—универсальна магазин, хубсаhа оёдог ателье, протезэй мастерской, парикмахерска, фотографи, эдеэ хоолой хэдэн магазин, амhарта худалдадаг газар болон бусад хото, хүдөөгэй зониие айлшан ёhоор угтадаг.

Энэ байрые тойроод республикымнай бүхы нютагуудта ошодог автобус, хүнгэн машина арад зониие гэртэнь үдэшэнэ, аяншадые ошохо газартань хүргэнэ.

Хүн зон олонтой байдаг тэндэхи үшөө нэгэ шухала газар тухай хэлэнгүй үнгэрхын аргагүй. «Гостинные рядын» зүүн урда булан дээрэ хүнүүдэй халуун эдеэ эдеэд гараха 13-дахи столово хүдэлнэ. Тэрэ столовын хоёр зал соо 100 гаран хүн нэгэ доро хоолложо гараха аргатай. Тиимэhээ тэрэ столово бүхэли үдэр соо хэды хүниие хүндэлнэ гээшэб?

Тус столово арад зониие бүри hайнаар, түргэнөөр эдеэлүүлжэ гаргахын зорилгоор үйлэдбэреэ электрын элшэ хүсөөр хүдэлгэдэг болгоо, мүн оньhото машинануудые тодхоо, шэнэ цехүүдые нээгээ.

hанаад үзыт даа. Түлеэ түлидэг пеэшэндэ эдеэ шанахада хэды түбэгтэй байгааб. Утаа уняар, үнэhэ тооhон... Түлеэн нойтоншог байг, гал носожо үгэнгүй, эдеэн саг соогоо бэлэн болож шадангүй, поварнуудые тухашаруулдаг байгаа. Пеэшэнэй хажууда хүдэлхэдэ халуун гээшэнь аргагүй ааб даа.

Үнгэрhэн октябрь hарада столовын кухни соо электро хоёр шэрэм, шүлэ, мяха шанаха ехэ электро-тогоон, эдеэ шараха электро-сковорода гэхэ мэтэ тодхогдонхой.

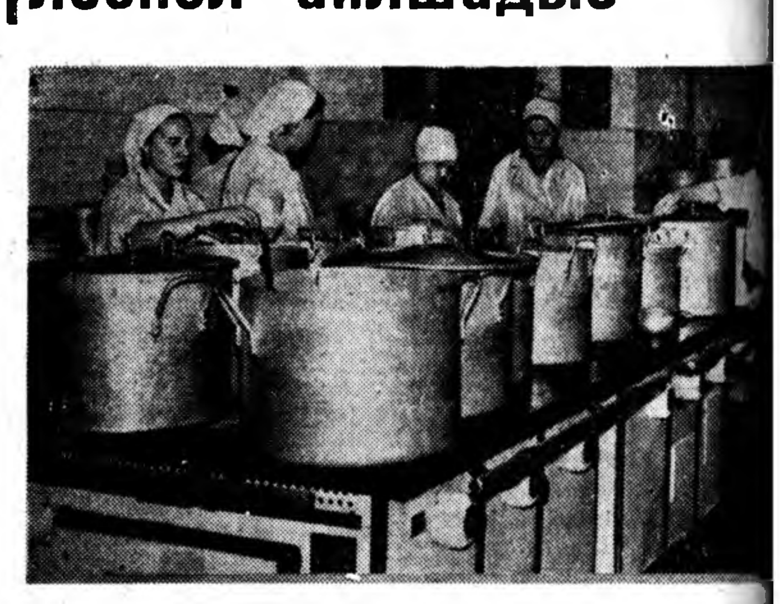

Зураг дээрэ: Электроплитагай юрэнхы түхэл.

Урдань поварнууд эдеэгээ бэлдэхэдээ муу уйтан кухни соогоо түрисэлдэдэг байба. Тиимэhээ кухни соонь ариг сэбэрэй талаар тиимэшье арюун байдаггүй, шала үhээнь хирэ бородо дарагдашадаг hэн ха. Үдэртөө тэрэниие хэдэ дахин угааха ажал гарадаг байгаа.

Столовын үйлэдбэриин шэнэдхэгдэн заhабарилагдахатай хамта тэндэ пирожок бэлдэхэ, мяха, загаhанай, овощиин цехүүд нээгдэбэ. Тиигэжэ кухни соо хэгдэдэг хүдэлмэри сүлөөлэгдэбэ. Эдэ цехүүд соо мяха хэршэдэг, хартаабха, овощ арилгадаг универсальна привод тодхогдоhон байна. Тэрэнэй ашаар поварнууд хүдэлмэриин hүүлээр гээгдэжэ, үглөөдэрэйнгөө хоол бэлдэдэг заншалаа болюулаа.

Электро-пеэшэнгүүдые тойроод саб сагаахан халаадтай, сагаан колпак малгай үмдэhэн поварнуудай дунда Клавдия Капустина, Аксана Зайцева, Мария Баландина, Евдокия Патракина, Николай Евдаков болон бусадые харанабди. Тэдэнэр ниитын хоолой газарнуудта олон жэлдэ хүдэлжэ байhан мэргэжэл шадабари ехэтэй хүнүүд юм.

Түлеэгээр түлигдэдэг арбан гурбан пеэшэн задалагдажа хаягдаад байхадаа столовын байра соо хэды ехэ зай гаража үгөө гээшэб. Гадна түлеэ хахалагшад, гал түлигшэдшье тэрэ хүдэлмэриhөө сүлөөлэгдэбэ.

Столовын нэгэ зал соо айлшадые буряад эдеэгээр хүндэлдэг болобо. Тэндэ хониной м... шанагдаhан боро шүлэн, ... хуушуур, саламаад, сон... мяхан, ногоон сай гэхэ мэтэ... даг болоо.

Шэнэ түхеэрэлгэнүүдые т... жо, шэнээр хүдэлмэрилдэг б... hонойнь ашаар столоводо... нүүд бүри олоор орожо эд... Юуб гэхэдэ, эдээниинь саг с... бэлдэгдэнэ, хүнүүдые түрг... хангана.

— Столовымнай хүдэл... шэд арад зониие хайшан гэ... hайнаар хангахын түлөө, ко... нис ажалай хүндэтэ нэрэ за... хүртэхын түлөө эсэшэ сү... гүйгөөр ажаллана,—гэжэ ст... вын үйлэдбэриие даагша Ав... на Андреевна Левагина хөөр...

Н. Алдар...

А. Мантаевай фото...

Зураг дээрэ: эдеэлхэ зал соо. Наада тээнь кассир Мария Никандровна Баженова.

Зураг дээрэ: Нина Ив... Борисова электросковородаг... рожкинуудые шаража байна...

ТОГТУУРИГҮЙ ДАМБА

БИШЫХАН ФЕЛЬЕТОН

Хүн зүүдэлхэдээ ябаhан замаа дахин дабтажа гү, али саашадаа юу хэхэм ааб гэжэ унтаан соогоо hанажа болодог гээшэ ха.

— Дархан Дамба зүүдэлжэ хэбтэнэ. «Хонхоло нютагаар олзо хэжэ дархалан ябахадаа, hамга абаhан болож, эхир хүбүүдтэй болоо hэм. Мухар-Шэбэрэйнгээ аймагhаа гаража, Ивалгаар зайхадаа, тэндэ гэрлэжэ, баhа хүбүүтэй болоо гээшэ hэн хаб. Мүнөө Харгаатада нютагжаhаар гурбан жэл шахуу болошобоб, гурбан хүбүүд түрэбэ, тэдэнэйм хоёрынь эхир. Дархан нэрэтэйб. Теэд юунэйхиие олзо багатай газарта hууражахамни гээшэб? Харгаатаархин баран шэнэ гэртэй, намда тура байшан барюулха хүн үгы шахуу. Жэлэй арбан хоёр hарын гурбан hарыень колхоздо хүдэлөө гээшэб гэжэ зарим гэнэн ноёдые мэхэлжэ байнхаар, түхэреэн жэл соогоо зайгуултажа дархалаад лэ бүхы олоhон олзоёо хармаангалдаг болохо байна даа. «Знамя Ленина» колхозой ой модоной талмай дээрэhээ 4—5 тура бодхохо модо отолжо худалдабаб. Эдэмни хонгоршье hаа, үлүү гараха болоо hаам, намайгаа дайража болохо гээшэ. Доёхол байна, доёхо. Теэд энэ hамгаяа яаха гээшэбиб? Аа, яаха гэжэ юуб даа: регистрацида ороогүй ха юмбиб. Үхибүүдни минии паспортда бэшэгдээгүй. Намай зэмэлхэ хүн байхагүй... Зай, ябаха»,— гээд үүдэн тээшэ даб гэнэм гэхэдээ, hамгаша Дамба hэришэбэ.

— Дамба яатараа үхибүүдээ хараажа зүүдэлнэ гээшэбши даа?—гэжэ налгайханаар ханилhан нүхэрынь асууба.

Дамба эсэгэ үхибүүдтээ hаналаа табиха сүлөөгүй, тархяа барина. Архиин мангар алахашьегүй hаа, аймшагтай.

— Архи абаад ерэ, тархяа заhахам,— гэжэ бард гэбэ.

— Дамба...— гээд, hамганиинь hанаагаа зобоно.—Дамба, хүреэ бэшэ юм гү, хоёрдохи неделеэ уужа байнаш. Олоо болоhон мүнгэеэ hалгабалши даа.

— Тиигээ hаа энэ барижа байhан гэрээ худалдахам...

— Үгы, яагаа гээшэбши даа, хэды гэр барина гээшэбши, хүн зон юун гэжэ hанаха юм? Ямар юумэндээ үбэлжэхэ зонбибди... үмхиржэ нүхэ hүбэ болошонхой гэр соо гү?

Тогтууригүй Дамба тогтохоор хэбэргүй. Нүгөөдэрынь hамга, үхибүүдынь, бэе муутай хадам эхэнь — булта газаагаа гарашоод, Дамбаяа аргадажа, ядахадаа уйлалдажа байбад. Юун болоо гээшэб?.. Мүнөөхи дошхон нүхэрнай энэ айлай зөөри зөөшыень барагсаан архи болгожо ууха hаа гадна, бодхоожо байhан шэнэ гэрээ зада татаад, наймаан болгон, хаанаhаашьеб ерэhэн машинануудта ашажа байна ха юм.

Энэнь үшөө багадаа. Архинша Дамба намарай нэгэ hүни hогтуу дуурд-дуурд гэжэ хэбтэбэ ха. Гэнтэ нюдэндэнь Хонхолын hамган, hамганшье гэжэ даа—ЗАГС-да ороогүй hэмнай—хүбүүдээрээ, Ивалгын hамган үхибүүнтэеэ, тиихэдэ hүүлшын нүхэр гурбан хүбүүдээрээ харагдахадал гээд, сагаан хиин зэрлиг муухай абарида абтажа, Дамба орон дээрэhээ hүрэжэ бодоод, унтажа хэбтэhэн гэр бүлэеэ — бараниие намнажа гаргаба.

Тэдэнь айлда ошожо хоноо hэн гээбы даа. Харин Дамба «соохорхон мэдээн» соогоо зоргоороо аашалжа, аяга, шанагаяа бута сохёод, архиингаа охин дунда арай гэжэ абажа байhан гэрэйнгээ углууда гал аhаагаад, тэрэ hүниндөө тэрьелжэ, зайгуултажа ябашанхай.

Зайгуул хүнүүдые хүнгэн мүрөөр колхозой гэшүүн болгожо абаад, бэлэхэнээр тэдээнээ ябуулжархидаг Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой хүтэлбэрилэгшэд энээн тухай юун гэжэ бододог хаб...

З. Дамбаев.

„САГААН hАРА"

Буряадай номой хэблэл уран зохёолшо Барадий Мункуевич Мунгоновой «Сагаан hара» гэжэ повестиие барлан, хэблэлhээ гаргаба. Барадий Мункуевич хүдөө ажахыда олон жэлдэ ажаллаhан, ажабайдал hайса мэдэхэ хүн.

Эдир залуу наhанhаа хойшо уран гоёор бэшэдэг, бэлиг шадабари ехэтэй байhанаа нүхэр Мунгонов харуулhан байха. Эхилэн очерк, рассказуудые олоор бэшээ. Тэрэнэй зохёолой суглуулбаринуудай ном нэгэтэ бэшэ хэблэгдээ hэн.

Энээнэй урда тээ Бар... Мунгоновой «Харьялан ... даа Хёлгомнай» гэhэн р... хэблэгдэжэ, олондо унша... hайшаал магтаалда оро... нөө энэ уран зохёолш... үшөө нэгэ ехэ зохёолой... лэгдээд байhан ябадал ... Барадий Мункуевичэй б... ехэтэйгээр ажалладаг б... ниие харуулна.

Энэ повесть 20 гаран б... hөө бүридэнэ. Тэрэнэй т... шын бүлэгүүд манай газ... хуудаhануудай дээгүүр тол... доhон байна.

Амжалтатайгаар ябаба

Гүрэнэй Буряадай хатар болон дуунай ансамбль Яхадай республика соогуур бэлиг шадабаряа харуулжа ябаhанаа түрэл Улаан-Үдэдээ hаяхан бусажа ерээ.

Ансамбль Алданай алмаз малтагшадта, Якутск ба Вилюйск хотонуудай ажалшадта, Сангарскын шахтёрнуудта, Нюрба, Мирный болон Мухтаягай хүдэлмэришэдтэ хамта дээрээ жара гаран концерт харуулhан байна. Ансамблиин лэ ябаhан газарта аха дүүгэй баяр баясхалантайгаар у... жа, харагша хүн зон ехэ... нэлтэ үгэhэн байна.

Буряадай габьяата арт... нууд Василиса Тумурова, Б... Егоров, Маргарита Чайв... Максим Санжиев, Кла... Шулунова болон залуу ... шад Буда-Ханда Даши... Гуржап Эрдынеев гэгш... «бис» хашхаран удаан альга... шалгаар угтаhан байна. ... шье залуу хатаршад Ю... Бельков, Эрнст Матоваров, ... питон Халбаев, Владимир ... ренжапов, Олег Будаев ... шэ... баhа hайнаар угтав... лэй.

С. Н. Балдан...

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

1962 оной hүүл багта Баруунай лагерьта дипломатическа ажал ябуулгын талаар ехэхэн хүлгөөтэй байна. Декабриин тэн багаар НАТО-гой соведэй сесси болоо. Тэрэнэй hүүлээр «программада ороогүй» хөөрэлдөө хэлсээнүүд болобо: Англи Франци хоёрой (Макмиллан-де-Голль), Франко Баруун Германи хоёрой (гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд), hүүлэй hүүлдэ Англи Америкэ хоёрой бага ехэ зиндаатай нюурнуудай хөөрэлдөөнүүд Багамска аралнууд дээрэ болоhон Макмиллан Кеннеди хоёрой хэлсээгээр дүүрэбэ. Тобшоор хэлэхэдэ, баруун гүрэнүүдэй политигууд хүлhээ ехээр адхажал, рождествогой hайндэрнүүдтэ амарха эрхэ олоhон байна. Эдэ уулзалгануудынь бултадаа арсалдаатай, зүрилдөөтэй байбашье, энээн тухайгаа тэдэнэр сэхынь хэлэдэггүй.

НАТО-гой соведэй дүнгые Баруунай хэблэл тон бирагүйхэнөөр сэгнэнэ. Тэрэ сессиин дүүрэhэнэй hүүлээр тунхаглагдаhан нялуухан коммюникень Баруунай хэблэлэй сэгнэлтэнүүдээр оройдоо үгы хэгдэшэнэ. Нэгэ хэды газетэнүүдэй сэтгэлтэнүүдые дурдаябди: «НАТО-гой оронуудые бэе бэеhээнь холодуулдаг арсалдаануудынь тэдэниие дүтэлүүлдэг баримтануудhаа булюу байна гээшэ ха» («Нью-Йорк Таймс» газетын сэрэгэй шэнжэлэгшэ Болдуин). «Сесси дүүрэжэ, хамтыншье hаа, удхагүй коммюнике тунхаглаба» (Баруун Германиин «Рейнише пост» газетэ). «Тэрэ сесси, багсаахада, хаанаhаа эхилээ hэм —тэрэл газартаа дүүрэбэ, сесси ямаршье тусхай дүн гаргахагүй гэhэн тухайламжын зүб байhые гэршэлбэ». (Франс пресс агентство).

НАТО-гой ядерна хүсэнүүдые байгуулха талаар гол түлэб арсалдаан болоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

НАТО-гой hүүлшын сесси дээрэ Холбоото Штадууд ядерна зэбсэгээ хинаха үүргэеэ союзнигуудтайгаа хубаалдахаhаа арсахынгаа хажуугаар, юрын буу зэбсэгые ехэ болгогты гэhэн эрилтэ Европын оронуудай урда табиhан байна. НАТО-гой атомна хүсэнүүд (Америкын хиналта доро байха ёhотойнь мэдээжэ) тэрэнэй халхабшань болохо, тиихэдэ атомна бэшэ хүсэнүүд «добтолгые» гэдэргэ сохихо зэбсэг болоно гэжэ США-гай оборонын министр Макнамара мэдүүлбэ.

Америкын хүтэлбэрилэгшэд термоядерна дайнай аймшагтай байhые мэдэhээр ядерна зэбсэг хинаха хэрэгые өөhэдынгөө союзнигуудаар хубаалдаха болоо hаа, бүришье аюултай гэhэн тобшолол гаргаба. Тиибэшье НАТО-той холбоотой байhан тула өөhэдөө дурагүй байгаашье hаа, термоядерна дайнда татуулан орошожо болохобди гэжэ Европын оронууд Холбоото Штадуудта мүн лэ этигэнэгүй.

Вашингтондо байдаг Англиин элшэн сайд Ормсби-Гор гэгшэ энээн тухай сэхэ хэлэhэн байна. Европын оронууд өөhэдын эрхэгүйгөөр термоядерна дайнай эрмэг дээрэ хүргэгдэхэhөө айна гэжэ сэхэ мэдүүлhэн юм.

Карибска далай шадарай аюулта байдалые зайсуулhан ябадалай хойшолонгынь юуб гэхэдэ, «Атлантическа союзай доройтолго» болоно гэжэ Англиин «Таймс» газетэ эридээр бэшээ hэн. Карибска далай шадарай аюулта байдалай hүүлээр Англи Франци хоёрой өөрын ядерна хүсэтэй болохо гэhэн хүсэлэлэйнь бүри эршэдэhэндэнь hэжэг hаналтагүй.

Энэ үедэ Холбоото Штадууд өөрынгөө союзнигуудай толгой дээрэ гэнтэ хүйтэн уhа адхажархёо гэхэдэ болохо байна. Ушар юуб гэхэдэ, Англи Америкэ хоёрой хоорондо ехэ шууяан гараба. «Скайболт» гэжэ ракетэ зохёохо саашанхи хүдэлмэреэ болюулха гэжэ США-гай правительствын шиидхэбэри гаргахада тэрэ шууяан эхилээ юм. Энээнэй түүхэнь нилээд hонин байна.

Ушар юуб гэхэдэ, өөрын ядерна зэбсэгтэй, НАТО-гой гүрэнүүдэй дунда «онсо» байдалтайбди гэжэ бэеэ тоолодог Англи ядерна бомбонуудые хаяха зартаа хүргэн абаашаха зэбсэггүй байна. Ракетнэ зэбсэгээр бэеэ хамгаалдаг үедэ эгээ түргөөр ниидэдэг бомбардировщигууд найдамгүй байна ха юм. Тиимэhээ Англи «Скайболт» ракетэдэ ехэ найдажа байhан юм. Энэ ракетые Америкын болон Англиин конструкторнууд сугтаа зохёожо байгаа.

Тиимэ болохолоороо «Скайболт» тухай асуудал гансашье сэрэгэй бэшэ, мүн политическэ асуудал болоно. Ушар юуб гэхэдэ, Англи бэеэ даанги ядерна гүрэн боложо шадахаяа болихо тээшээ дүтэлнэ. Энэ ракетэ туршаад үзэхэдэнь, ходо урагшагүй байба, энээниие бүтээхэдэ гаргашань ехэ гэжэ США шалтаг баряад, «Скайболт» бүтээхэ хүдэлмэреэ болюулхамнай гэжэ соносхоhон байгаа.

Энэ соносхолыень «агууехэ мэхэ» гэжэ Лондондо сэгнэhэн байна.

«Скайболт» ракетэ тушаа болоhон арсалдаанда нүгөө талань гэжэ бии юм. Энэ хадаа США-гай болон Англиин элдэб монополистическэ бүлэглэлнүүдэй өөр өөрынгөө аша туhые хараhан зүрилдөөнүүд болоно. Тиибэшье Баруунай хэблэл ойлгосотой шалтагаанаар энээн тухай абяа гарадаггүй. Тиимэhээ олзын тала хаража, «Скайболт» ракетэ гаргаха hэмди гэдэг компанинууд США-да бии юм.

«Скайболт» тушаа болоhон арсалдаанууд юугээр дүүрэхэб гэhэн асуудал олонхидые hонирхуулна. Заримашуул Макмиллан Кеннеди хоёрой хэлсээн юугээр дүүрэгшэ ааб гэжэ хүлеэhэн байгаа. Тиибэшье хоорондоо зүрилдөөтэй оронууд энэ зүблөөн дээрэ ядерна зэбсэгжэлгын шанга асуудалые шиидхэжэ шадахагүй байhаниинь мэдээжэ.

Баруунай шэнжэлэгшэдэй hанамжаар, мүнөө үедэ НАТО-гой ядерна зэбсэгжэлгын асуудалые «шиидхэхэ» иимэнүүд арга боломжо бии юм гэнэ.

1. Бүхы юумые урдань байhан зандань орхихо, тодорхойлон хэлэхэдэ, ядерна зэбсэг урданайхидаа адли США-гай гарта байгаад, мүн тэдэнэр лэ хинажа байха ёhотой. Тиибэшье НАТО-до оролсодог США-гай союзнигуудай дунда Холбоото Штадуудта найдадаггүйшүүл бии юм.

2. НАТО-гой ядерна хүсэнүүдые байгуулха, зүгөөр хиналтань США-гай гарта үлэхэ ёhотой, тиихэдээ энэ зэбсэгые хэрэглэхэ тухай асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэ союзнигуудтаа хабаадалсаха арга олгохо. Энэ «шиидхэбэри» Холбоото Штадуудта таатайшье байжа болоо, теэд энэнь элирхэй бэшэ байhан хадаа хожомоо хиналта тухай асуудал баhал арсалдаатай болохо байна.

3. «Бэеэ даанги ядерна хүсэ» байгуулха. Англи Франци хоёр энээн тушаа Холбоото Штадуудтай наймаа хэжэ байхадаа иимэ политикая ябуулаашье hаа, тэрэнь бүтэжэ үгэнэгүй.

4. Америкын ядерна хүсэнүүдтэй мэеэрхэлдэhэн «Европын ядерна хүсэн» байгуулагдаа hаа, НАТО-е үгы хэжэ болохо.

hүүлшын «шиидхэбэри» тушаа Баруун Европын хэблэл ходо бэшэжэ байна, зүгөөр НАТО hандархань гэжэ Холбоото Штадуудые айлгаха бодолтойгоор тиигэжэ бэшэнэ ёhотой. Макмиллан-де-Голль хоёрой уулзалгын үедэ ядерна зэбсэгые хүрэхэ газартань абаашажа шадаха «Европын» түхеэрэлгэ байгуулха тухай Англи Франци хоёрой хүсэ нэгэдүүлхэ арга боломжо тухай зүбшэн хэлсэлгэ болоо hэн. Франци холо хүрэтэр табидаг ракетэгүй хадаа энэ талаараа Англитай адли хүсэлтэй байна.

Тиибэшье Макмиллан де-Голль хоёрой уулзалган ямаршье үрэгүйгөөр дүүрээ hэн. Англиин «ниитэ дэлгүүртэ» орохо гэhэн оролдолго дээрэhээ гараhан Англи Франци хоёрой арсалдаан бүхы ондоо юумэнүүдhээнь булюу хүсэтэй байшоо. Англиин премьер-министр Кеннедитэй уулзахынгаа урда тээ де-Голлиин дэмжэлгэ абаха hанаатай байhан аад, юушьегүй hула ошоhон байна.

Хойто Атлантическа блогой дунда бии байhан бусад олон тоото арсалдаан тухай үшөө ехээр хэлэхэдэ болохо байна.

«Баруунай союзда юуеньшье ойлгохын аргагүй hамаргаан боложо байна» гэжэ Америкын шэнжэлэгшэ Джозеф Олсон гомодоно.

Мүнөө үедэ, Багамска аралнууд дээрэ боложо байhан уулзалгын үедэ Америкын ба Баруун Европын газетэнүүдэй зүгhөө «Баруун гүрэнүүдэй эб нэгэдэхые», «Яажашье hаа, эб нэгэдэхые» уряалhан оог хашхараан дуулдана. Аргаа барагдахадаал иимэ уряалнуудые хэжэ байна ёhотой!

С. ИВАНОВ.
(ТАСС).

Улаан-Үдын гидрометеоб... ваториин мэдээсэhэнэй ё... мүнөөдэр республика д... най бага зэргэ үүлэт... байха, баруун хойноhоо ... шагаар hалхилха. Улаан... дэ үглөөгүүр 22—24, үд... 14—16 градус хүйтэн бо... Декабриин 26, 27-ной ... нүүдтэ зарим газарну... саhан орохо. Хойто аймаг... та hүниндөө 30—35, урда... магуудта 17—22, үдэртөө... то аймагуудта 19—24, ... аймагуудта 10—15 градус... тэн болохоор хараалагда...

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУД...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. ТЕЛЕ... ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. редактора—3... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и пропа... —24-74, сельского хозяйства и советского строительства—4... промышленности, транспорта, информации—35-14, культ... литературы и искусства—34-05, писем и рабселькоров—4... отдел переводов и корректорская—35-95, бухгалтерия—3... Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Министерства культ... Бурятской АССР.
Н00640. Зак. № 5790.